

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

İSTANBUL SÖZLEŐMESİNİN ETKİN UYGULANMASI VE İZLENMESİ KONULU ALT KOMİSYON TUTANAKLARI

13/02/2019 arőamba

13 Şubat 2019 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 14.40
BAŞKAN: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 5’inci toplantısında kurmuş olduğu İstanbul Sözleşmesi’nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Alt Komisyonunun bugün 4’üncü toplantısını gerçekleştireyoruz.

Geçen toplantıda Türkiye GREVIO’nun temsilcisi Feride Acar bir sunum gerçekleştirmişti. Bugün de konuyla alakalı uygulamanın bizzat içinde olan, kanuni düzenlemelerle her gün muhatap olan, uygulamada çıkan sıkıntı ve sorunları çok iyi bilen ve bu hususta çalışmalar yapan Türkiye’deki barolarımızın temsilcileri aramızdalar. Nitekim TÜBAKKOM, Türkiye Barolar Birliği nezdinde kurulmuş olan ve kadın haklarıyla alakalı çalışmalar yapan bir kurum olarak bu konuda bize sunum yapacaklar. Sanıyorum Sibel Hanım Trabzon Barosu Başkanı ilk sunumu gerçekleştirecek. Size söz verelim, sizinle başlayalım.

Teşekkür ediyorum.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Sayın Başkanım, sayın vekillerimiz, sayın misafirlerimiz; öncelikle Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun bu alt komisyonu kurmasını çok anlamlı bulduğumuzu, çok doğru bulduğumuzu ve bunun hepimiz üzerinde olumlu bir etki yarattığını belirtmek isterim. Umarım çalışmalar son derece olumlu geçer ve izlenimleriniz faydalı bir şekilde komisyona iletilir. Az önce de bahsettiğiniz gibi Türkiye’de 79 tane baro var ve bu 79 baro içerisinde de kadın hakları komisyonları –sevinerek söyleyeyim- çocuk hakları komisyonları en etkin çalışan komisyonların başında gelmektedir. Dolayısıyla, sizin de belirttiğiniz gibi alandaki sorunları birebir yaşayan, mesleğin ötesinde, komisyon çalışmalarımızla gözlemleyen kişileriz. 79 baro içerisinde kadın hakları komisyonlarının Türkiye Barolar Birliği nezdinde oluşturduğu ama Türkiye Barolar Birliğine bağlı diğer komisyonlardan ayrılan, kendi özerk yapısı olan TÜBAKKOM dediğimiz kuruluştur oluşturuyorlar ve TÜBAKKOM Yürütme Kurulu 12 üyeden oluşuyor ve iki yıllığına bir baro dönem sözcülüğünü elde ediyor. Bu dönem Trabzon Barosu dönem sözcülüğünü yapıyor. Dolayısıyla, sizden yazı geldiği zaman biraz süre konusunda serzenişimiz oldu, aslında alanda çalışan olarak tabii ki bizim hazırlıklı olmamız gerekir ama 79 barodan verileri, görüşleri alıp bir TÜBAKKOM görüşü altında görüş oluşturmamız çok kolay olmadı. O yüzden belki istediğimiz verimlilikte de bir rapor sunmuş olamadık size ama ilerleyen süreçlerde gerekli gördüğümüz zaman biz de daha güzel bir şekilde size sunumumuzu hazırlayabiliriz. Alanda çalışan değerli vekilim, meslektaşımız ama içinde başka avukatlık yapan var mı bilmiyorum.

BAŞKAN – Şu anda üç avukat varız, benim de mesleğim avukatlık.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU AV. BAŞKANI SİBEL SUIÇMEZ – Öyle mi, siz de biliyorsunuz, o yüzden çok memnunuz. Özellikle kadın ağırlıklı olmasını da olumlu bulduğumuzu, kadın bakış açısının da üst komisyona yansıtacağını umarak sözlerime başlamak istiyorum.

Hepinizin bildiği gibi yasalar ne kadar iyi yapılsa yapılsın iyi uygulayıcılar olmadığı sürece yasalardan beklenen amacın gerçekleşmesi mümkün olmuyor. Dolayısıyla, bizim yasaların ne kadar iyi olduğu yanında uygulamada ne durumdayız, buna bakmamız, yönelmemiz gerekir, ki zaten sizin bizi dinleme amacınız da bu.

Dolayısıyla, biz alana baktığımız zaman gerek 6284 sayılı Yasa gerek İstanbul Sözleşmesi'nin uygulamalarda birçok sorunu henüz daha ortadan kaldıramadığını görüyoruz, gözlemliyoruz. Zaten bir anda ortadan kaldırılmasını beklemek doğanın tabiatına aykırı çünkü aslında kadın erkek eşitsizliğini yaratan esas olgunun cinsiyet ayrımına yol açacak bakış açısının olduğunu, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin buna yol açtığını ve bunu ortadan kaldıracak olan esas kanunların yapımının değil, toplumda köklü bir zihniyet değişikliğinin olduğunu hepimiz biliyoruz. Dolayısıyla, evet, kanunları elden geldikince iyi yapmaya çalışıyoruz ama alanda yansımaları aynı ölçüde olumlu şekilde göremiyoruz. Bunun nedeninin hem topluda hem uygulayıcılarda hem siyasilere hem alanda çalışan bizlerin de içinde olduğu hâkim, savcı ve avukatların da bu zihniyet değişikliğini gerçekleştirememiş olmasına da bağlıyoruz. Dolayısıyla, ilk başta “Bunu nasıl ortadan kaldıracabiliriz, bu yasal düzenlemeyi toplumla nasıl uyumlu hâle getirebiliriz?”in ilk cevabı her şeyde olduğu gibi bu toplumsal zihniyet değişimini sağlayacak olacak eğitimin altyapısının oluşturulması olarak görüyoruz. Dolayısıyla, kadını anne, kardeş, bacı olarak görmeyen önce kadını bir birey olarak görmenin ve birey olarak algıladıktan sonra bu yasa hükümlerini uygulamanın çok önemli olduğunu altını çizerek belirtmek istiyoruz. Eğer biz kadını birey olarak görmezsek yasalarla sağlamış olduğumuz bu korumaları sağlamamız mümkün olmuyor çünkü birey olarak görmediğimiz zaman hâkimi de, savcısı da, kolluk görevlileri, avukat olarak bizler de o bakış açısına sahip olmadığımız zaman yasanın amacına uygun davranış ve korumaları maalesef sağlayamıyoruz. Dolayısıyla, eğitimin sadece toplumdaki bireylere değil, alanda çalışan hâkim, savcı, avukatlar da dâhil olmak üzere kolluk kuvvetleri ve adliyedeki kalem personelinin de içine dâhil edileceği –biliyoruz bu alanda çok büyük çalışmalar yapıldı, bunları da kabul etmek lazım ama- henüz o zihniyet değişikliğini yani bu yasalardan sağlayacağımız faydaları ortaya çıkaracak zihniyet değişikliğine yol açacak eğitimlerin alınmadığını alanda görüyoruz. Dolayısıyla, birçok uygulamanın kâğıt üzerinde kaldığını ya da yasal çerçeve içerisinde “Evet, koruma kararı verdik.” şeklinde olduğunu biliyoruz. Biz diğer barolardan bize gelen cevapları birleştirdik hem TÜBAKKOM’un görüşü olarak size bildirdik ama o görüşleri de size ayrı ayrı bildirdik çünkü içlerinde çok değişik görüşler de var. Ama onun dışında biliyoruz, bize gelmeden yani TÜBAKKOM’a gelmeden direkt Meclise, size yazılan yazılar da var.

Dolayısıyla, sözü fazla uzatmadan önemsedığımız birkaç hususa özellikle dikkat çekmek istiyoruz. Öncelikle verilen tedbir kararları ikiye ayrılıyor; koruyucu ve önleyici tedbir kararları. Baktığımız zaman verilen koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının daha çok hepsinin aynı olduğunu görüyoruz. Yani olaya ve kişiye yönelik bir inceleme yapılmadan verilen koruma ve önleme kararlarını görmekteyiz. Dolayısıyla, bu yönde yeteri kadar inceleme yapmadan verilmiş olan koruma ve önlemeye yönelik tedbir kararları -ki bu tedbir kararlarını son derece önemsiyoruz- havada kalıyor, şablon kararlar olarak kalıyor ve şiddet mağdurlarına gerekli korumayı sağlamadığını da tespit ediyoruz. Dolayısıyla, bu koruma kararları verilmeden önce olayların ve kişilerin tek tek incelemeye alınması gerekiyor. Alanda çalışan olarak -meslektaşlarımız belki şimdi gülüyorsunuzdur buna, nasıl yapılacak diye- çalışma sistemine baktığımızda gerçekten zor, aile mahkemeleri çok büyük yük altında. Dolayısıyla çok kolay değil, çok kolay söylüyorum ama uygulamaya geçtiğimiz zaman aile mahkemelerinin bu kadar yükün altından kalkması ve her olayı bir bir inceleyip hem kişi hem olay bazında, vaka bazında inceleyip buna uygun bir tedbir vermesi çok zor gözüküyor. Dolayısıyla aslında burada belki yapılması gereken özellikle şiddet konusunda ayrı yetkili mahkemelerin oluşturulması, bu mahkemelerde bu konuda özel yetiştirilmiş hâkimlerin görev alması ve...

BAŞKAN – Burada bir şey sorabilir miyim?

“Şiddet konusunda ayrı mahkemeler” dediniz. Bu ceza mı, hukuk mu, ceza ve hukuku içine alan mı? Tam olarak neyi ifade etmek istediğinizi anlayamadım ama.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Şimdi aile mahkemeleri koruyucu ve önleyici tedbirleri veriyor ya az önce de bahsettiğim gibi bu tedbirler kişisel olmaktan çok uzak. Yani hepsine aynı şablon kararlar veriliyor, takip edilmiyor. Bu kararların takibi de kolluk güçlerinin elinde oluyor. Onlar da genellikle -onlar da tabii iş yükü altında- bizzat şiddet uğrayanın kendisine telefon açarak bu bilgileri almaya kalkmakta. Dolayısıyla aile mahkemeleri değişik iş üzerinden de bir sürü karar verdiği için gerçekten çok iş yükü ve siz de çok iyi biliyorsunuz ki artık hâkim ve savcıların yaşı son derece düştü yeni konum nedeniyle, Türkiye'nin geçirmiş olduğu süreç nedeniyle. Yeni alınan arkadaşlar stajlarını tamamlayamadan göreve atandılar ve maalesef Trabzon'da da örneği görüldüğü gibi, aslında yasanın ruhuna ve kendisine de aykırı olduğu gibi, mesela bekâr, yeni göreve başlamış bir kişi aile mahkemesine hâkim olarak atandı. Dolayısıyla buradan etkin, istediğimiz çözümlerin çıkması mümkün değil. O yüzden bu alanda, hukuk anlamında diyorum, ceza hukuk anlamında değil. Hukuk anlamında ayrı bir mahkemenin, özel bir mahkemenin kurulmasının son derece faydalı olacağını ve bu alanda görev yapacak hâkimlerin yetiştirilmesini ve bunların hâkim güvencesi altına alınmasını, sık sık görev yerlerinin değiştirilmemesi çok önemli diye düşünüyoruz yetişmeleri açısından.

BAŞKAN – Bir nevi uzmanlaşmaları gerek.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Uzmanlaşma. Bunun faydası olacağını düşünüyoruz.

Yine az önce de dedim, eğer bu mahkemeler kurulursa tedbirlerin uygulanıp uygulanmadığının takibi çok önemli. Bunun takibinin de kolluktan alınıp yine mahkemelere verilmesi ve o zaman da tabii adli kolluğun ona bağlı olarak...

BAŞKAN – Takibinin de kolluktan alınıp diyorsunuz.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Evet, mahkemeye verilmesi.

Değerli Başkanım, alandaki problemlerden bir tanesi de özellikle gizlilik kararlarının verilmesi durumlarında mağdurların ve çocukların eğitim, sağlık ve sosyal yardım hizmetlerinden faydalanmalarının önünde büyük engeller çıkıyor uygulamada. Dolayısıyla bu konuda da eğitim verilmesi gerekiyor. Özellikle Sayın Vekilim eczacı, belki biliyordur. Sağlık alanında önemli problemler oluyor. Sağlığa özellikle çocukların erişimi, eğitime çocukların erişimi, bu gizlilik kararı nedeniyle ortadan kalkıyor. Hâlbuki sağlık alanında bu konuda özel bir buton var. Bunu çoğu sağlık çalışanları bilmediği için devreye sokamıyorlar.

Bir diğer problem, özellikle önlemeye ilişkin tedbirler verilirken şiddet uygulayanın bu şiddetin yanı sıra uyuşturucu kullanıcısı olması durumunda sorun yaşıyoruz. Tedavinin rızaya bağlı olması bu konuda çok büyük problem çıkarıyor. O yüzden hani insan haklarına aykırı mıdır diye düşünen bir kesim olabilir ama öte yandan yaşam hakkı dikkate alındığı zaman özellikle uyuşturucu kullanan, şiddet uygulayan kişilere karşı tedavinin zorunlu hâle getirilmesi gerektiğine inanıyoruz. Ayrıca son zamanlarda verilen tedbir kararlarının süresinin kısaltılmış olması sahada kadınlar ve çocuklar üzerinde olumsuz bir etki yarattı çünkü sürekli o tehdit, sürenin kısaltılması nedeniyle üzerlerinde bir tehdit oluşmakta, yeniden bir başvuru olmakta. Ayrıca da şiddet uygulayan kişiler üzerinde de caydırıcı etkisi...

BAŞKAN – Süre ne kadar şimdi takriben, Başkanım?

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Genelde üç ay civarında vermeye kalktılar.

BAŞKAN – Geçmişte altı ay mı?

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ –
Altı aydı.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir buçuk ay, on beş gün kararı bile var.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ –
Veriyor.

Dolayısıyla şimdi hani bunun ne önemi var dersiniz, tekrar kadın aynı prosedürü yaşamak durumunda kaldığı için bu gerçekten şikâyet etme konusunda da caydırıcı oluyor ve mağduriyetin oluşmasına neden oluyor. Ayrıca özellikle koruma, yakın koruma durumunda veya tedbir kararlarının mülki amirlerce verilmesi durumunda da mülki amirlerin bu konuda yeterli eğitim almamasından doğan kararları vermeme yönündeki eğitilmelerinin fazla olduğunu alanda gözlemliyoruz. Dolayısıyla hani hâkim, savcı, avukat olarak bizler eğitilmeliyiz derken bunun yanında mülki amirlerin de eğitilmesi gerektiğinin altını çizmek isteriz.

Ayrıca tedbir konusunda diğer karşılaştığımız bir sorun da şiddet uygulayana tebligatların yapılması. Yani tedbir kararının tebliğ edilmesinde yaşıyoruz. Genelde kâğıt üzerinde kararlar verildiği için şiddet uygulayana tebligatta problem çıkıyor, tebligat edilmediği sürece de tedbir kararları uygulanamıyor. Dolayısıyla eğer biz bir özel mahkeme kurabilirsek yargılamanın da kâğıt üzerinde değil bizzat tarafların hazır bulunması suretiyle ya da şimdi mümkünse bu şekilde yapılması ve özellikle şiddete uğrayana kararın alındığı sırada tebligatın mahkeme huzurunda yapılmasının tebligat sorununu ortadan kaldıracağını düşünüyoruz. Ama özel bir mahkeme, ihtisas mahkemesi gibi yapabilirsek bu alanda bu dediğimiz sıkıntıların büyük bir oranda ortadan kalkmasına yol açacak.

BAŞKAN – Aslında tebligat konusunda çok sıkıntı olduğunu zannetmiyorum çünkü geçmişteki gibi değil şu anda sistem. Herkes nüfus kaydında mutlaka bir adres bulundurmak zorunda. Değiştirdiği zaman mutlaka onu da...

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ –
Ama uygulamada şu: Genelde kolluk güçleri çağırıyorlar ve karakolda imza attırıyorlar.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Bir de şöyle bir şey oluyor: Bilinen bir adrese çıkarılıyor, tebligat dönüyor, takibi yapılmadığı için yeniden MERNİS adresine çıkarılmıyor, o arada kalıyor.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ –
Aynen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – O yüzden de olmuyor.

Bir başka şey de genelde tanıdık değilse eğer sanığın kendisi kolluk arıyor, numarasını yazıyor, gel bir tebligatın var. Gelmediği zaman ısrarcı olmuyor, görevini yapmıyor, o öyle kalıyor.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ –
Aynen.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Küçük yerlerde, herkesin birbirini tanıdığı yerlerde bu çok sık yaşanıyor. Orada bir erkeği kollama faaliyeti başlıyor çünkü tebligatı alırsa, imza ettiğinde cezai yaptırım var.

BAŞKAN – Bilinçli olarak kaçıyor yani.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – O kaçıyor, kolluk görevlileri de oraya destek çıkıyor. Ben de baroların genel yazılarını okudum. Bu çok yaygın olarak yaşanıyor.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ –
Evet, küçük yerlerde tabii daha çok.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Küçük yerlerde çok yaygın olarak yapılan bir yöntem olarak yazmış arkadaşlar.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Ayrıca belirtmek isterim ki mesele evden uzaklaştırma kararlarında yine küçük yerlerde genelde apartmanlarda aile apartmanları veya işte bir üst katta eşin anne, babası, kardeşleri yaşaması durumunda kendi evinden uzaklaştırma kararı verdiği için o alt katta annesini ziyarete gelebiliyor ve bu, kadın için korkunç bir tehdit oluşturuyor, psikolojik baskı oluşturuyor. Dolayısıyla verilecek bu koruma kararlarının yeniden dizayn edilmesi ve sadece kendi konutundan değil ama gerekli. İşte hani özel ilgilenilebilse bu kararları verecek ama şablon olduğu için bu da havada kalıyor. Şiddet uygulayan üç ay uzaklaştırılmış oluyor ama alt katta annesinin evinde ya da kız kardeşinin evinde üst katta duruyor. Böylece yasa gereği uzaklaşma sağlanmış oluyor ama kadının üzerindeki o baskı kalkmıyor.

Bir diğer belirtmek istediğimiz husus da şiddetle mücadele eden kurum ve kuruluşlar, sivil toplum örgütleri ve özellikle barolar arasındaki koordinasyonun daha etkin bir hâle getirilmesi. Alanda zaman zaman kapalı uygulamalarda biz bunları yapıyoruz, “WhatsApp” grupları da kurarak yapıyoruz. İnanın uygulamada çok büyük etkisini görüyoruz yani Türkiye’nin her yerinden birbirimizle hemen, anında -mesela o grubun içerisinde kolluktaki şiddetten sorumlu olan komiserler de oluyor- problemi çözmede çok daha etkin hâle geliyoruz. Dolayısıyla bu koordinasyonu biz daha üst seviyede kurabilirsek çok daha faydalı işlere imza atabiliriz diye düşünüyoruz.

Adli görüşme odalarının bütün adliyelerde kurulmasını talep ediyoruz. Bu bizce çok önemli. Sadece çocukların ve kadınların istismarında değil ama özellikle aile mahkemelerinde velayet hususundaki görüşmelerin de AGO’larda yapılmasının önemli olduğunu düşünüyoruz. Bazı mahkemelerde görüşme odalarının olmasına rağmen etkin bir biçimde kullanılmadığını görüyoruz. Bunun da harekete geçirilmesi gerekiyor. AGO’ların etki bir biçimde kullanılmasının yanında özellikle aile mahkemeleri tarafından da kullanılması gerekmektedir.

Diğer bir sorun alanda, siz de çok iyi biliyorsunuz, dokuzda denilen mahkeme öğleden sonra saat dördte alınabiliyor. Bir boşanma davasında tarafların o kadar uzunca süre -bırakın tarafların avukatların bile o kadar uzunca bir süre, ceza yargılamasında bizler de aynı şekilde muhatap oluyoruz- bir arada olması çok büyük kavgalara ve sıkıntılara yol açıyor. Zaman zaman avukatlar olarak müvekkillerimizi böyle toplanıp koruma altına almak durumunda kalıyoruz. Adliye içerisinde yeterli koruma sistemi yok. Adliye içerisinde şiddet mağdurlarının oturup bekleyeceği yerler yok. Dolayısıyla buna da bir çözüm üretilmesi gerekiyor. Ya şiddete yönelik olan davalara ilişkin kısımlarda en erken saate konulup ilk sıralara konulması yönünde bir düzenleme yapılması gerekiyor ki bu karşılaşmaların önünü kesebilelim diye.

ÇİM’lerin yine her ilde kurulması gerekiyor. Ama siz de çok iyi biliyorsunuz ki ne kadar kurarsak kuralım, eğer bunların içerisinde yetişmiş, o zihniyet değişimini geçirmiş yeterli sayıda eleman yoksa sorunu çözmemiz mümkün olmuyor. Aslında onlardan da “superman” “superwoman” olmayı beklemek de çok büyük bir haksızlık oluyor. Dolayısıyla, ona açalım, buna açalım... Ona açtık, buna açtık ama yeterli sayıda uzman yoksa, yeterli sayıda çalışan yoksa bunun bir faydası olmuyor. O yüzden, bu alanlarda çalışan kişi sayısının artırılması gerekiyor.

Bir de diğer önemli konu, medyanın şiddeti ele alış biçimi, kullandığı dil. Özellikle medya sürekli olarak olumsuz olayları veriyor ve verirken maalesef şiddeti uygulayanı değil, şiddete maruz kalanın haklarını bir kez daha ihlal edecek şekilde bir bilgi aktarımına, dil kullanımına giriyor. Nedense hemen hemen şiddet uygulayan erkekler çıldırmış oluyor, kriz geçirmiş oluyor gibi gibi gibi... Diğerinin de giyimi kuşamıyla ilgili yorumlar yapılabilir, yani aldatma, sevgili olma konumlarını dile getiriyorlar. Dolayısıyla medyanın kullandığı dilin ve görsellerin çok önemli olduğunu düşünüyoruz.

Ayrıca, bazen spotlarda kullanılan artistlerimizin, sivil toplum öncülerimizin dayak yemiş hallerinin kullanılmasının olumsuz etki yarattığını bireysel anlamda düşünüyorum. O bir caydırıcı olmuyor, tam tersi bence “Bunlara da böyle bir şey olabiliyorsa artık biz her şeyi yapabiliriz.” gibi bir algı yarattığını düşünüyorum. O yüzden, öyle, işte, ağzı kapatılmış, gözü morartılmış, saçı çekilmiş medyada öncü kişilerin yer almaması gerektiğini düşünüyoruz.

Sayın Başkanım, çok önemli gördüğümüz bir husus var, az önce de belirttik. Baroların kadın hakları komisyonları gönüllü olarak özellikle kadın, çocuk istismarı, şiddeti konusunda çalışıyorlar. Zaman zaman barolarıyla çelişerek de çalışıyorlar. Yani bazen baro başkanları bu tür çalışmalara karşı olabilir, engellemeye çalışabilirler ama gerçekten bu komisyonumuzun başkan ve üyeleri çok fedakârca bir şekilde, gönüllü olarak çalışıyorlar ama alana geldiğimiz zaman katılma taleplerimizin reddedildiğini görüyoruz. Yani baroların bu davalara katılma talepleri sistematik bir şekilde reddediliyor. Hâlbuki aslında İstanbul Sözleşmesi’nin 55’inci maddesi olabilir –yazmıştım ama- zaten sivil toplum örgütleri, devlete, bizlere iş birliği içerisinde çalışma yükümlülüğünü de yüklemiş. Dolayısıyla bu çerçevede içerisinde değerlendirildiği zaman baroların bu tür davalara katılmasıyla ilgili yasal bir düzenleme yapılmasının kolay olacağını düşünüyorum, bir engel olmayacağını düşünüyoruz.

Zaman zaman uygulamada farklılıklar olduğunu da görüyoruz. Bazı illerin mahkemelerinde kabul ediliyor, bazısında edilmiyor. Öyle gördük ki Aladağ duruşmasında bir heyet kabul etti, sonra gelen heyet hepimizi reddetti; TÜBAKKOM’u da reddetti, illerden gelen baroların taleplerini de reddetti. Hadi, burayı da geçtik, diyelim ki o bakış açısına sahip bir mahkemeden katılma kararı aldık, maalesef Yargıtay bu sefer reddediyor. Dolayısıyla, bu konuyu çok önemsiyoruz çünkü devletin elinde bu alanda gönüllü olarak çalışmak isteyen avukatlar var. Dolayısıyla bundan yararlanmamamın ben mantığını bir türlü çözemedim. O yüzden, eğer uygun bulursanız bu konuyla ilgili bir düzenlemenin çok önemli etki yapacağını düşünüyorum; İstanbul Sözleşmesi 55’inci madde.

Ayrıca iş hukukunda bazen sağlanan kadına yönelik pozitif ayrımcılıkların aslında alana baktığımız zaman kadın istihdamını engelleyici nitelikte olduğunu maalesef gözlemliyoruz. Dolayısıyla, hani, kadına pozitif ayrımcılık sağlaması gereken düzenlemeler aslında alanda dönüyor kadının işten çıkarılmasına, istihdamını engelleyici, ekonomik şiddete uğramasına yol açacak bir düzenlemeye dönüşüyor. O yüzden, biz, kadınlara tanınan bu hakkın eş zamanlı olarak da eşe de tanınmasını talep ediyoruz yani eşlerden biri bu haklardan yararlanabilir, illa o haktan yararlanması gereken kişi kadın olmamalı, erkek de olmalı.

Az önce de söyledim...

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Zorunlu ebeveynlik izninden mi bahsediyorsunuz? Hatta zorunlu olması lazım erkeğe de.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Evet. Yani o aslında hani kadın lehine bir düzenleme gibi ama hiçbir işveren de kadını çalıştırmak istemiyor. Dolayısıyla o zaman bir anlamda erkek bunu üstlenebilir.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Hatta, “Çocuğa bakan kadın olmalıdır.” yaklaşımını da beraberinde getirdiği için tersinden zorunlu ebeveynlik...

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Aynen. Tam da kadın erkek eşitliğini sağlamaya yönelik de bir düzenlemeye uygun hâle gelir çünkü öteki türlü baktığımız zaman evet, çocuklara bakma görevi kadına aittir hâle geliyor. O işin içinden çıkılmaz hâle geliyor ve bu sefer de ekonomik yönden de kadının güçsüz kalmasına neden oluyor.

Az önce bahsettim, hâkimlerin atanmasında 4787 sayılı Kanun'un 3'üncü maddesine aykırı şekilde aile mahkemelerine atamalar yapılıyor, bu çok önemli. Özellikle çocuklu hâkimlerin bile... Onu da tartıştık tabii, niye çocuklu? Ben de tartışırım ama artık o kadar böyle 23 yaşında hâkimler aile mahkemelerinde...

BAŞKAN – Bu son süreçte oldu sanıyorum, son bir yıldır olan bir durum, evveliyatında böyle bir şey yok.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Tabii yani o şeyden ama yine de bu konuda aile mahkemelerine atama yapılırken onun dikkate alınması gerekir yani bu zor süreçte de onun biraz dikkate alınarak atama yapılması gerekiyor.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Aynı bu şekilde aile mahkemelerindeki psikologlar için de düşünür müsünüz? Onların da tutuklu olması veya evli olması gibi bir tartışma konusu var mı?

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Ben o konuda biraz, evli ve çocuklu olma konusunda... Yani şimdi böyle söylüyorum ama yani evli olmayan ve çocuksuz olanlar o hisse sahip olamaz, o bakış açısına sahip olamaz dersek kadın-erkek eşitliği sağlamada erkek arkadaşlarımızı yanımıza almamız da mümkün olmaz. Dolayısıyla o konuda ben biraz öyle düşünmüyorum ama tecrübesizliğin çok önemli olduğunu düşünüyorum. Yani o alanda hiçbir fikri, bilgisi olmayan kişilerin o alanda deneyimi olmadığı sürece isterseniz siz 5 çocuk doğurun, 60 yaşında olun çok anlamı olmuyor ama dikkat edilmesi gerekiyor.

Sayın Başkanım, ısrarla takipte de problemlerimiz çıkıyor. Israrlı takipte her defasında yenildiği zaman, işte, tehditten, hakaretten tekrar suç duyurusunda bulunmak durumunda kalınıyor, tekrar mahkeme kapıları, işte, karakola gitmek durumunda kalınıyor. Dolayısıyla bu şiddete uygulayanı ayrıca mağdur ediyor. Biz ısrarlı takibin de TCK'de ayrı bir madde hâlinde de düzenlenmesini talep ediyoruz.

ALO 183 hattıyla ilgili bir yakınımız var. Bu **ALO** şiddet hattından dönüşüp bir genel hat hâline geldi. Dolayısıyla bu yüzden etkin kullanılmadığını düşünüyoruz. O yüzden eğitilmiş kişilerin görev alacağı, 7/24 saat görev alacağı, sadece şiddete yönelik bir hattın açılması gerekliliği mevcut.

Tecavüz kriz merkezleri İstanbul Sözleşmesi'nde var. Henüz bu uygulamaya geçmedi. Çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla bir an evvel pilot bölgeler olsa bile tecavüz kriz merkezlerinin kurulması gerekiyor. Hepiniz biliyorsunuz sığınma evlerinin sayısının yetersiz olduğunu, çalışanlarının yetersiz olduğunu, özellikle 12 yaşından büyük erkek çocuklarının anneleriyle birlikte kadın sığınma evlerine -parantez içerisinde konuk evlerine- alınmıyorlar. Bu durumda şiddete uğrayan kadını tercih yapmak zorunda kalıyor. Dolayısıyla bu da alanda çalışılması ve çözüm üretilmesi gereken bir husus. Yani çocuğu annesinden de alıp, babasından da alıp başka bir yere vermek çok ağır. Yani çocuk açısından başka bir yere vermek çok ağır yani çok büyük bir travma ama onun dışında kadın açısından da çok büyük travma. Siz de biliyorsunuzdur boşanma davalarında genellikle bize geldikleri zaman aileler “Evet, geriye dönebilirsin ama çocuklarını kocana bırakırsan.” diye kadın üzerinde psikolojik baskı yaratırlar. Dolayısıyla kadın çaresiz biçimde evine döner. Burada da o şiddet sarmalı içerisinde dönmesinin nedenlerinden biri hâline de bu özellikle o 12 yaşındaki büyük erkeklerin alınmamasını görüyoruz.

Biz şiddet konusunda uzlaşma ve ara buluculuk gibi alternatif metotların uygulamaya sokulmamasından yanayız. Kimse aile kurumunun ortadan kalkmasını istemiyor, çok farklı düşündüğümüzü zannetmiyorum. Hangi kesimden, hangi ideolojiye sahip olursak olalım aile kurumu olmalıdır. Ancak her şeye rağmen olmamalıdır. “Her şeye rağmen aile kurumu ayakta kalmalıdır.” dersek o zaman işte kadının insan haklarının ihlaline yol açan süreci başlatıyoruz.

Dolayısıyla aile hukukunda da ara buluculuğun getirilmesinden yana değiliz. Zaten çok iyi biliyorsunuz ki anlaşmalı boşanma ve ayrılık gibi sistemler Medeni Kanun’umuzda mevcut. Zaten yargılamanın her aşamasında taraflar istediği anda uzlaşmaları da sağlamaları mümkün. “Niye bu konularda kadın örgütleri ve bizler, alanda çalışanlar ara buluculuk, uzlaştırma gibi alternatif metotlara karşıyız?” sorusu gelebilir. Çok iyi biliyoruz ki kadınlarımız henüz daha ekonomik, sosyal, psikolojik, o bağımsızlıkların hiç birine sahip değiller. Dolayısıyla yarın bir gün ara buluculuğu kimin yapacağı da çok önemli. Yani ara buluculuğu yapabilecek insanların aile hukuku alanında çok iyi eğitimden geçmiş insanlar olması gerekir. Bunun böyle olamayacağını hepimiz biliyoruz herhâlde. Dolayısıyla bu alanda eğitilmiş olmayan kişilerin alanın içerisine sokulmasının bunca yıl kadın kazanımları üzerinde çok büyük olumsuz etki yaratacağını ve kadının üzerinde baskıyı, şiddeti artıracacağını... Vazgeçirebilirsiniz kadını belki o ara bulucular vazgeçirtecektir bir şekilde, tekrar evliliğin içine sokmaya çalışacaktır ama bu şiddeti, kadının insan hakları ihlalinin önlemeyecektir, sadece kabule yol açacak bir süreç olacaktır. Endişemiz budur. Dolayısıyla karşı çıkmamızın nedeni de bu.

Sayın Başkanım, diğer bir konu veri toplamakta çok büyük zorluk yaşıyoruz. Özellikle barolar zaman zaman... Mesela, ben Trabzon’da söyleyeyim, çocuk koruma kurulları ilde çalışıyordu, ilçelerde çalışmıyordu. Biz yazı yazdık “Ne zamandan beri toplantı yapmıyorsunuz? Hangi tarihte toplanıyorsunuz? Toplanıyorsanız en son tarihinizi, toplanmıyorsanız nedeninin bildirilmesi.” diye. İnanın, şimdi tüm ilçelerde bu kurullar oluşturuldu. Yine ayrı şekilde Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığıyla tabii hepimiz iş birliği içinde çalışıyoruz ama zaman zaman onları zorluyoruz, sorular sorarak zorluyoruz. Sevgi evlerinde neler olduğunu öğrenmek istiyoruz. Dolayısıyla zaman zaman gizlenmeye çalışılan olgular da oluyor. İşte, ilçenin adının çıkmaması. Küçük yerlerde daha çok karşılaşıyoruz. “İlin adını kötüye çıkarıyorsunuz.” diyorlar. Özellikle biz baroları olarak bunları dile getirdiğimiz zaman sosyal baskıyla da bu anlamda çok karşılaşıyoruz ama ne hikmetse veri istediğimiz zaman -tabii, gizliliğe uygun olarak istiyoruz bunları, biz kimsenin adını, soyadını filan öğrenmek istemiyoruz aslında- veri toplamamaya kalktığımız zaman barolarda verileri oluşturmaya kalktığımız zaman bize hiçbir veri verilmiyor, verinin ötesinde bilgi bile verilmiyor.

Dolayısıyla bu konuda karşı tarafta değil barolar. Hepimiz aynı yandayız. Bunun çok iyi anlaşılması gerekiyor. Evet, barolar bir açıdan denetim görevini yapmak durumundalar ve bunu yapmak zorundayız. Yaparken yıpratmak amacıyla yapmıyoruz, o kurum daha iyi görevini yerine getirsın diye yapıyoruz. Dolayısıyla şimdi bu açıdan baktığımız zaman verilerin paylaşılmasının da hiçbir anlamı yok yani birbirimizden ne saklayacağız, toplumdan ne saklayacağız? Eğer burada veride bir fazlalık varsa bu hiçbirimizi sevindirmez, çözüm için daha çok çalışmamızın yolunu açar.

Dolayısıyla bu veri toplama konusunda kamu kurum ve kuruluşlarının böylesine cimri davranmasının önüne -tabii, gizliliklerinin muhafaza edilmesi kaydıyla söylüyorum- bunu da ortadan kaldıracak bir...

BAŞKAN – Şimdi, kendi kamu kurumunun kendini koruma refleksi var her şeyden önce, oradaki idarecilerin kendini koruma refleksi var. Dediğiniz gibi ilin de kendi anlamında valiliğin mutlaka bu konuda bir refleks geliştirmesi olağan. Yani işin doğası icabı böyle bir tepkiyle, böyle bir durumla karşılaşmanız çok olağan ama tabii ki biz iyi niyetle, samimiyetle... Çünkü barolar bir yerde amme hizmeti gören, bir kontrol mekanizması oluşturacak olan, işin takibi noktasında da ciddi anlamda hizmet sunabilecek olan kurumlar ve böyle bir refleksle karşılaşmamaları lazım, haklısınız.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Sayın Başkanım, bir örnek vereyim çok uzatmadıysam. Şimdi, biliyorsunuz adli yardım hizmeti de veriyoruz ve adli yardım hizmetlerimizin alanı da genişledi şimdi, özellikle mültecilerle ilgili de yoğun bir şekilde çalışma yapıyoruz, hatta eğitimlerimizi yine o yönde aldırıp o konuda eğitilmiş olmayanlara da adli yardımdan vermemeye çalışıyoruz artık barolarımızdan. Yalnız adli yardıma gelenlerin çoğu

zaten psikolojik desteğe ihtiyaç duyan kadınlar ve yanlarında bazen... Mültecilerde ayrı, onlar hani konuşma zorluğu da var, bir sürü başka zorluklar içerisinde ama diğer hizmetten yararlanacak olan kesim de kadınlarımız çoğunlukla ve gerçekten 3-4 tane işte yaşlısı var, okuma yazması doğru dürüst bilmeyeni var. Biz onların ellerine tutuşturuyoruz, banka banka dolaştır, dolaş, orada bir gelirinin olmadığını efendim muhtardan onu al, tapuya git, tapudan bunu al filan gibi bir sürü evrak. Oturduk Trabzon Barosu olarak bunun insan onuruna yakışmayan bir şey olduğunu düşündük. Dolayısıyla, ne yapabiliriz diye şey yaparken mesela valiliklerin biriminin içerisinde SOYBİS denilen bir sistem var ondan yararlanabiliriz diye düşündük. Sayın valimizi ziyarette dile getirdik o da vakıftan bir yöneticiye söyledi. Hani ne kadar bu bürokrasi zor aşıyor. Neyse, iadeyi ziyarete geçenlerde geldiğinde yine konuyu ilettik, hemen açtı telefon, yine tekrar düşünce mantığına dayattı hatta biz dedik ki verelim vatandaşa kendi bir seferde o vakıftan alsın bilgiyi, dolaşmasın. Sonra valimiz dedi ki: “Yazıarak yapalım.” KEP’ler filan şimdi biz de geçtik o sistemlere. “Onun üzerinden siz yazın hani gizlilik anlamında bir dilekçe de alın baro olarak oradan arkadaşlar yazıyla baroya yollasın, hiç vatandaş dolaşmasın.” Şimdi, yanımızda telefon açıyor vakfın oradaki idarecisi direniyor karşı taraftan “olmaz, olmaz, olmaz” diye. Neyse kapattı. Biraz sonra bir daha aradı, biraz sesini yükselterek artık lütfetti karşı taraftaki vakıf yöneticimiz de kabul etti. Dolayısıyla, gerçekten hani bazen bu koruma refleksleri çok aşırıya gidiyor ve birçok aşlında kolayca çözümleyeceğimiz birbirimizi anladığımızda yani barolar bayılmazki oradan gelecek insanın şeyine yani zaten ne kadar zor hizmet veriyoruz orada. Gerçekten arkadaşlarımız çok büyük özveriyle çalışıyorlar çünkü sorunlu kişilerle muhatapız orada. Dolayısıyla, bu tür birbirimizi anlayabilirsek az önce de sizin söylediğinizi, biz aynı taraftayız, farklı tarafta değiliz. O yüzden arşivleme konusunda da problem yaşıyoruz veri toplayamadığımızda. Hâlbuki biz bu verileri, alanda almış olduğumuz verileri ayrıca toplayabilirsek sizler belki alanda yarın öbür gün bizden bunu istediğinizde bir düğmeye basıp size yollayabileceğiz ama biz kendimizdeki verileri ancak adli yardımlardan, CMK’dan alabildiğimiz gibi sağlayabiliyoruz. Onlarda da zaman zaman kolluk suç birimlerini farklı girdiği için sağlıklı veri alamıyoruz yani suç tipini farklı geçiyor, sen farklı bir cevap alıyorsun.

Aile mahkemelerindeki davaların uzun sürmesi de insan haklarına aykırı bir hâl almış durumda. Genelde davalar zaten çok uzun sürüyor, yasa değişiklikleri yaptık kızsalsın diye, tam tersi oldu o süreler hani delilleri önceden toplayalım sonra duruşma, o bizde, o da Türk tipi hâline geldi. Maalesef, gittikçe uzadı ama özellikle aile mahkemelerinin çok uzun sürmesi, aradaki husumetin, işte velayet konusunda husumetin gittikçe artmasına neden oluyor ve üstelik de bu süreçte özellikle bazen biz avukatlar da kötü niyetli kullanıyoruz yani lehimize de bitse boşamayı reddetsek o üç yıllık süre başlamasın diye haydi Allah istinaf, temyiz, karar düzeltme gidiyoruz geliyoruz. Bazen yedi yıl sürebiliyor bir boşanma davası. Dolayısıyla baktığımız zaman e bir de sadakat yükümlülüğü de devam ediyor. Böyle hilkat garibesi gibi bir süreç. O yüzden belki bu aile mahkemelerinde hani şimdi pilot illerde oluştu ya süre belirleniyor mahkeme, belki aile mahkemelerinde bu sürenin belirli bir sürede bitirilmesi yönünde bir yasal düzenleme yapılırsa zannederseniz birçok hani husumeti de engellemiş oluruz.

CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Bu kadar uzamasının sebebi ne?

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Şimdi, diğer davalardan farklı olarak uzadığını söylemedim, Türkiye’de zaten davalar gerçekten uzuyor ama eğer hani davanın bir tarafıysanız yani diyelim kadının avukatıyım ben ve boşanmak istemiyorum; uzatabiliriz onu teknik anlamda, söylemesi ayıp. Dolayısıyla, tanık ismi bildiriyoruz, o celse getirmiyoruz, bir dahaki celse hazır edeceğiz hâkime hanım diyoruz, hâkim bey diyoruz. Sonra o celse de hazır etmeyip siz bir davetiye çıkarın diyoruz. Gibi gibi nedenlerle uzayabiliyor ayrıca ama

normalde zaten çok uzuyor. Benim demek istediğim aile mahkemesinde bu uzama süreci tarafların birbirlerine husumetini artırıyor ve işte ondan sonra ölüm, şiddet vakaları daha çok artabiliyor, onu söylemek istedim. O yüzden bir kısaltmaya gidilebilirse, bir süre konabilirse çok faydalı olur.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Aynı zamanda aslında şöyle bir sonuca da yol açıyor, çok uzayınca kadınlar tüm taleplerinden vazgeçiyor. Bu süreç boyunca erkeğin şiddetinden uzaklaşmıyor, sıkıntı devam ediyor, kendi hayatını kuramıyor. En son geldiği nokta, Allah belasını versin, hiçbir şey istemiyorum, yeter ki boşansın noktasına geliyor. Ne tazminat ne nafaka. Bazen çocuk velayeti bile sıkıştırıldığında erkek tarafından bunun üzerinden bütün haklarından vazgeçmek zorunda kalıyor, böyle bir sonucu da var. Başlarken hani çok hızlı kurtulacağını düşünüyorlar ama o süreç ilerledikçe yani böyle olacağını bilmiyordum üzerinden -ben de avukatlık yaptığım süreçte biliyorum- hayal kırıklığı yaşıyor, evlilik ilişkisinin sürüyor olması erkeğin şiddetini devam ettiriyor, hâlen kendini onun üzerinde sahip görmeye devam ediyor. Böyle bir sonuca da yol açıyor yani.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Yani ben onu erkekler yönünden de yani her ikisi açısından da doğru değil yani erkek açısından da bakıyorsunuz yani ondan sonra sadakat yükümlülüğünü de nereye koyacaksınız yedi yıllık bir süreç içerisinde? Yani bu insanın doğasına da aykırı, her şeye aykırı yani. O kötü niyetli kullanma bölümü de gerçekleşmiş oluyor.

Bir diğer problemimiz özellikle şiddet mağdurlarına avukat vermede yaşıyoruz. Sanık olduğu zaman CMK'dan atanması hemen talebi hâlinde sağlanıyor ama özellikle mağdur talebinde ancak gelecek kendisi adliyeden isteyecek ya da mahkeme esnasında söyleyecek, daha sonra atanacak. Hâlbuki CMK sistemi içerisinde bunu gerçekleştirmemiz mümkün olmuyor. Şimdi yavaş yavaş onu adli yardım içerisine sokup katakulli yaparak oradan hani şiddete sokup oradan görevlendirme yaparak sağlamaya çalışıyoruz. Ama bu da verimli değil, elimizi kolumuzu bağlıyor. CMK'daki bir sistemin özellikle mağdurlar yönünden de oluşturulması yani karakola gider gitmez hani tabii evinde başlasak en iyisi ama hemen bu mağdurlara da avukat tayininin yapılması gerekiyor ki...

BAŞKAN – Tanıklar gibi aynı şekilde yapılması.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Evet, aynı şekilde. Öteki türlü mağduriyet artıyor.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Yasal sınır tartışması da var orada ek olarak. Hani CMK'da beş yıl ve altı diye tartışma var ama bunu da öyle yaparsak birçoğuna atama yapamayız.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Yok, o yüzden o süreyi de dikkate almaksızın diğer atamayı yapmak.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Direkt aslında atama gerekiyor çünkü kadınların çoğu süreci bilmediği için o davalardan genelde kaybederek çıkıyorlar.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Aynen. Yani biz de o zaman git sen şikâyetini yap, yok, ondan sonra mahkeme duruşma günü gelsin. Mahkemeden talep et, biz sana öyle görevlendirme yapabiliyoruz. Alanda yani pratikte hiçbir faydası olmuyor ve kadının veya şiddete uğrayanın bir sürü hak ihlaline yol açıyor. Yine, adli yardımda yapacağımız yardımlarda da Başkanım aynı problem, istenilen evrakların çok fazla olması ve işte alırken yaşadıkları toplayıp getirmesi yani iki üç ay sonra görevlendirme yapabiliyorsunuz. Dolayısıyla, mesela biz maalesef yasayı da tanımayarak özellikle çocuk ve şiddet varsa o dosya içerisinde adli yardımda hiçbir şeye yaramaksızın anında görevlendirme yapıyoruz inisiyatif kullanarak işte o kadın bakış açısını, hassasiyeti tanıyorsa o barolar, baro yönetimleri, baro başkanları. Maalesef, adli yardım

kurulundaki paranın da az olması nedeniyle çoğu baro başkanı maalesef çok titiz davranmak durumunda kalıyor görevlendirme yaparken. Ama mesela bizde o yok, ne olursa olsun hiç dert değil, bir an önce şiddet mağdurunun çocuk ve kadın olma durumunda avukatıyla buluşmasının önünü açıyoruz.

Biraz fazla mı konuştum? Sizin de ekleyeceğiniz bir şey varsa, sorularınız varsa...

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MİHRİMAH BELMA SATIR (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben Mihrimah Belma Satır, AK PARTİ İstanbul Milletvekiliyim. Hukukçuyum, 1982’de mezun oldum, 1985’ten itibaren de İstanbul’da avukatlık yaptım. Dolayısıyla bu bahsedilen konuların tabii çok eskilerini biliyorum. Dayak yiyen, şiddete uğrayan müvekkilimiz karakola gittiği zaman polislerin yüzüne gülüp “Abla, döver de sever de. Hadi git, yarın barışırsınız.” dediği, elimizin kolumuzun bağlı olduğu, yasal mevzuatın olmadığı dönemlerden, bugün çok şükür ki kadın lehine olan bütün düzenlemelerin yapıldığı İstanbul Sözleşmesi’nin önemli ve birinci tarafı olmamız dolayısıyla elimiz kuvvetli. Ama tabii ki uygulamada birtakım sıkıntılar var.

Böyle bir toplantıyı düzenlediğiniz için, Sayın Başkanım, size, alt Komisyon Başkanına ve milletvekillerimize çok teşekkür ediyorum.

Bugün geldiğimiz noktada eş güdümü konuşuyoruz, etkin uygulamanın nasıl olabileceğini konuşuyoruz. Bunlar bizim için çok büyük artılar ama alanda hâlâ avukatlık yapan, hâlâ bu konuları takip eden sivil toplum örgütlerinin bilgileri bizim için de çok değerli çünkü biz burada yasaları çıkarıyoruz, en idealini çıkarmaya çalışıyoruz. Burada bir hakkı da teslim etmek lazım, Türkiye’de özellikle kadın sivil toplum örgütleri kadına yönelik yasal mevzuat düzeni içinde, AK PARTİ’den öncesi ve sonrası, sürekli çalıştılar. Biz kanunları çıkarırken, burada yasal düzenlemeleri yaparken -Canan Hanım da Sayın Başkan da benim gibi partinin en eskilerindendir- yasaları sadece biz kendimiz çıkarmadık. Bu konuda önemli olan, etkin olan, çalışmış olan, hafızası olan sivil toplum örgütleriyle, meslek örgütleriyle, bunların başında da barolarla birlikte bu konuları çalıştık ve bugün geldiğimiz noktada iyi bir noktadayız. Ama uygulamada, sizin de bahsettiğiniz gibi, birtakım eksiklerimiz var, düzeltilmesi gereken konular var. Bunları da birlikte çalışacağız inşallah. Bu toplantı onun için çok önemli ve değerli benim için.

Bu arada, bir kadın baro başkanıyla da karşılaşmış olmaktan ayrıca memnun oldum. İnşallah sayılarımız artar birçok yerde. Her konuda olduğu gibi daha hassas olacağımız için barolarda da kadınlar daha etkin olur diye düşünüyorum.

Ben Dilekçe Komisyonu Başkanım, bize de bu anlamda çok dilekçe geliyor. Özellikle İstanbul Sözleşmesi’yle ilgili kamuoyunda birtakım doğru, yanlış yorumlar, farklı görüşler öneriler var ki her biri değerlidir, her birini dikkate almamız gerekir. Bunlarla ilgili, burada, bu Komisyonunda yapılacak olan bilimsel, doğru insanlarla muhatap olunarak yapılacak olan çalışma ve raporu bizim için de çok değerli olacak ve bunu kullanacağız.

Şu konuyu sadece söyleyip ve bu Komisyonun özellikle raporunu çok detaylı inceleyeceğimi de tekrar söylemek istiyorum, özür dileyerek bir başka yere yetişmem lazım. Aile Bakanlığımız bu konuda özellikle Fatma Şahin zamanında çok başarılı çalışmalar yaptılar. Biraz evvel söylediğiniz SOYBİS sistemi de o dönemde kurulan bir sistemdir. Ben gıda bankacılığı çalışırken de bu verilerin elde edilmesi yani eş güdümü çok çalıştık ama orada karşımıza hep Kişisel Verilerin Korunması Kanunu çıkıyor. Maalesef sosyal yardımlaşma, dayanışma vakıfları bunu vermek istemiyor. Birey olarak bize de vermiyor, kurumsal olarak siz müracaat ettiğiniz zaman da veremiyorlar çünkü burada bir yasal sıkıntı da var. Aile Bakanlığının, Sayın Başkanım, bu konuda bir yönetmelik çıkarması gerekiyordu. Orada bir eksiklik var. Belki henüz teknik olarak sistemi de tamamlamadıkları için veya tam olarak

neden bilmiyorum ama belki mülki amirlere bu konuda yetkiyi vererek, izni sizin söylediğiniz gibi dilekçeyle gizlilik baki kalmak kaydıyla vermek üzere bu konu çalışılıyor Aile Bakanlığında ama biz de bunun takipçisi olmalıyız. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na muhalif olmamak şartıyla bu verilerin paylaşılması, sistemin daha hızlı çalışması için şart diye düşünüyorum.

Ben tekrar çok teşekkür ediyorum. Çok zevkli bir toplantı ve çok bilgilendirici ama özür dileyerek ayrılmak zorundayım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Başkanım, ben de çok teşekkür ediyorum değerli bilgileriniz için.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Unuttuğum bir şeyi bir tek şey yapabilir miyim? Bir de özellikle katılma konusunda baroların kabul edilmediğini söyledim ama bir serzenişimizi de özellikle... Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı avukat arkadaşlarımızın maalesef genelde iş yükü olabilir. Duruşmalara girdiğimizde görüyoruz ki bir katılma dilekçesi verip bir kere katılabildiyse iyi, devamında katılamıyorlar, orada bulunmuyorlar. Dolayısıyla, o yönde hani katılma şeyi biraz kâğıt üzerinde kalıyor. O konuya da dikkat çekmek gerekiyor. Belki, Türkiye'nin her yerinde ve çok sayıda davaya tabii katılmak durumunda kalıyorlar. Biz her vakaya katılmıyoruz. Dolayısıyla belki hani barolar o yönde daha şey ama maalesef o konuda etkin, verimli bir katılma gerçekleşmiş olmuyor, onu da belirtmek isterim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ANKARA BAROSU KADIN HAKLARI MERKEZİ BAŞKAN YARDIMCISI, TÜBAKKOM ÜYESİ AV. SİBEL KIZILKAYA İTKÜ – İzninizle, ben birkaç bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ANKARA BAROSU KADIN HAKLARI MERKEZİ BAŞKAN YARDIMCISI, TÜBAKKOM ÜYESİ AV. SİBEL KIZILKAYA İTKÜ – Sayın Başkanım, değerli vekiller, değerli arkadaşlar; öncelikli olarak davetiniz için, bu değerli toplantı için çok teşekkür ediyorum.

Ben Başkanımızın bütün söylediklerine katılıyorum. Yalnız, ben pansuman tedbirlerden ziyade daha işin temeline, özüne inecek tedbirler alınması gerektiğini düşünüyorum. Bildiğiniz üzere, İstanbul Sözleşmesi'ni ilk imzalayan ülkelerden biriyiz, hatta imzalandığında da çok büyük bir sevinç yarattı hepimizde. İstanbul Sözleşmesi'nin en önemli özelliği, kadına yönelik şiddetin ana sebebinin toplumsal cinsiyet eşitsizliği olduğu, bu nedenle yasal ve fiili eşitliğin gerçekleştirilmesinin şiddeti önlemede anahtar bir unsur olduğu ön kabulüyle hazırlanmış bir sözleşme olması. Dolayısıyla tüm bunları konuşmadan önce, ilk önce bataklığı kurutmak; daha doğrusu ameliyat olacak hastayı pansuman tedbirlerle geçiştirmek yerine işin özüne inip bataklığı kurutmak daha elzem diye düşünüyorum. O nedenle, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması noktasında neler yapabiliriz, bu çok daha önemli. Yani siyasi iradenin bu konudaki adımları çok daha etkili olacaktır.

Biliyorsunuz, toplumsal cinsiyet, toplumun kadın ve erkekler verdiği roller, sorumluluklardır. Toplumsal cinsiyet eşitliğiye kaynakların ve fırsatların kullanımında, hizmetlerin erişiminde kişinin, bireyin cinsiyeti sebebiyle ayrımcılığa uğramaması demektir. Dolayısıyla, bu toplumsal cinsiyet kalıpları sadece kadını ve erkeği basitçe birbirinden ayırmakla kalmıyor, kadınların kaynakları kullanımı ve hizmetlere erişimini de çok olumsuz yönde etkiliyor. O nedenle, bu toplumsal cinsiyet eşitliği konusuna çok daha fazla eğilmemiz gerekiyor. Anayasa'mızın 10'uncu maddesinde özellikle 2010 yılında yapılan değişiklikler, CEDAW Sözleşmesi'nde kadınlar lehine alınacak hiçbir tedbirin eşitlik ilkesine aykırı olmadığını açıkça ifade ediyor. Yani yasal mevzuatımız kadınlar lehine eşitliği sağlayıcı her türlü önlemi almaya müsait, sadece uygulamaya ilişkin sorunlarımız var ve bu konuda kararlı bir iradeye ihtiyacımız var.

Mesela, 15 Ekim 2018 GREVIO Raporu’nda -ben rapordan gitmek istiyorum- diyor ki özellikle: “Kadına yönelik şiddetin ana sebebi, toplumun her kesiminde kadının annelik ve bakım rollerine sürekli vurgu yapılması.” Yani Türkiye’de özellikle toplumsal cinsiyet rollerinin çok keskin olduğunu ifade ediyor. Yine aynı şekilde, uygulanan genel politikaların, özellikle kadına yönelik şiddet ve kadın-erkek eşitliği bağlamında sistematik ve bütüncül politikalar üretmediğinden bahsediyor. Veri yetersizliğinden zaten hocamız bahsetti. Yine, erken yaşta evliliklerin, 18 yaşından küçük evliliklerin toplumda yüzde 25’lere, hatta kırsal kesimde yüzde 32’lere çıktığı söyleniyor. Yani bu konularla ilgili olarak neler yapabiliriz, öncelikli olarak bunlar üzerinden gitmemiz gerektiğini düşünüyorum.

Özellikle kadının bakım ve annelik rollerine vurgu yapılması konusu çok rahatça aslında bizlerin de halledebileceği konular. Sadece, bu konuda kararlı bir irade göstermek gerekiyor. Mesela bazı cinsiyetçi yasalarımız var: Medeni Kanun 187’deki kadının soyadı sorunu. Anayasa Mahkemesi, tamam, kadının aile mahkemesinde dava açması hâlinde kadının evlenmeden önceki soyadını tek başına kullanabileceğini söylüyor ama evlilikten önce edindiği soyadının manevi varlığının korunması ve geliştirilmesi kapsamında kabul ediyor. Aslında bu, kesinlikle eşitlik ilkesine aykırı. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nde özellikle bunun özel hayata saygı ve ayrımcılık yasağı kapsamında olduğunu, kadının dava açmadan da kendi soyadını kullanabileceğine ilişkin hükümler var. Ama bir kadın kendi soyadını kullanmak istiyorsa illaki aile mahkemesinde dava açmak gerekiyor. Yani “Kadın tek başına birey olarak kabul edilemiyor, aile haricinde, aile hayatı haricinde düşünülüyor.” gibi toplumsal bir algı yaratılıyor.

Ben özellikle şunu belirtmek istiyorum: Bu zamana kadar pek çok uluslararası sözleşme imzalandık, pek çok kanuni düzenleme yapıldı ama kadına yönelik şiddet ve cinayetler her geçen yıl artarak devam ediyor. Eğitim ve istihdamda kadınlar bir türlü yok. Peki, neden? Çünkü ataerkil ideolojinin kültürel normları toplumun her zerresine sinmiş durumda. Bugün işte bu tarz cinsiyetçi yasalar, uygulamalar, özellikle fiili uygulamalar, ders kitaplarındaki cinsiyetçi rollerin özellikle altının çizilmesi, televizyon programlarıyla kadının annelik ve bakım rollerine sürekli vurgu yapılması; bunların hepsi cinsiyetçi rolleri pekiştiriyor. Ataerkil zihniyet bu geleneksel rolleri, özellikle cinsiyetçi annelik ve kadınlık rollerini kabule zorlarken buna itiraz eden kadınları ise cezalandırma konusunda kendini yetkili sanıyor. Hatta geçenlerde bir araştırma okumuştum, hapishanede namus cinayetinden yatan erkeklerin çok el üstünde tutulduğu şeklinde son derece vahim bir araştırma okumuştum ama gerçekten ülkemizde de maalesef yaratılan toplumsal değer ve algı bu yönde.

Bu şekilde, aslında şiddetin, böyle, kriminal bir sorun olarak algılanması, kesinlikle ataerkil zihniyetin bu şekilde yorumlanması, kadına yönelik şiddetin önünün kesilmesine kesinlikle müsaade etmeyecektir. Bu nedenle, özellikle ne yapılabilir? Anaokulundan başlayacak bir eğitim formasyon süreciyle toplumsal değerler... Mesela ne bunlar? Namus, şeref, töre, gelenek, âdet; bunların hepsinin yeniden tanımlanması gerekir. Mesela bizde şu anda namus algısı kadın cinayetlerinin, kadına yönelik şiddetin, bilhassa erken yaşta evliliklerin en önemli sebebi. Çünkü neden? Türk Dil Kurumuna göre namus nedir? Bir toplumda ahlak kurallarına, toplumsal düzene uygun hareket etmek; doğruluk, dürüstlüktür; sözlük anlamı budur, pek çok ülkede de sözlük anlamı budur. Ancak bizim gibi ataerkil toplumlarda bu kavramın algılanması ne yazık ki çok farklıdır, tamamen kadın bedeni ve cinselliği üzerinden algılanmaktadır “namus” kavramı ve bu algılama biçimi toplumda kadına ve erkeğe verilen belli görevleri yüklemektedir. Erkeğe daha aktif bir görev verirken kadının daha pasif, törelere ve geleneklere daha uygun hareket etmesi beklemekte, buna uygun hareket etmeyen kadınlar ise cezalandırılmaktadır. O nedenle biz ilk önce anaokulundan başlayacak şekilde bu toplumsal değerleri yeniden tanımlayabiliriz. STK’larla, büyük toplantılar, çalıştaylar yapabiliriz. “Namus” kavramı kadın cinselliği ve bedeni değildir. Adam her türlü üçkağıtçılığı yaptığı hâlde sadece evdeki kadının

namusu, cinselliği, saflığını koruduğu için namuslu olduğunu iddia ediyor. Namusluluğun bu olmadığı basın yoluyla, çeşitli televizyon programlarıyla herkese anlatılmalı. Toplumsal değerler tekrardan tanımlanmalı.

GREVIO Raporu'nda özellikle bizim tenkit aldığımız en büyük sorun, husus bizim toplumsal cinsiyet rollerinin altının sürekli bu toplumsal değer yargılarıyla altının çizilmesi. Sözleşmenin zaten 12'nci maddesinde diyor ki: "Taraf devletler kültür, töre, gelenek görenek gibi kavramlarla bunları şiddete gerekçe olarak gösteremezler. Devlet bunların gerekçe olmaması için gereken her türlü tedbiri almak zorundadır." Yani bu bize GREVIO'yla da verilmiş, İstanbul Sözleşmesi'yle de verilmiş bir yetki, bir hak. Aynı şekilde, sözleşmenin 1'inci maddesinde taraf devletlerin kadınların güçlenmesi için her türlü önlemi alması gerektiğini söylüyor. Kadınlar nasıl güçlenebilir? eğitimle güçlenebilir, kadın istihdamının artırılmasıyla güçlenebilir, bu konuda önleyici her türlü önlemin alınmasıyla güçlenir. Biraz önce de bahsettim, Anayasa'nın 10'uncu maddesi, CEDAW kadına pozitif ayrımcılık uygulanması için her türlü ihtiyati tedbir, geçici, özel, her türlü tedbirin alınmasına müsait. Sadece bu konuda bir kararlılık gerekiyor. Mesela eşit temsilin en önemli alanı parlamentolardır. Şu anda burada kadın temsil oranı sadece yüzde 17,4; 33 ilde hiç kadın vekil yok, 16 bakanın sadece 2'si kadın. Bunlar toplumsal cinsiyet eşitsizliğini göstermesi açısından yani sokağa çıkmamıza gerek olmadan tespit edeceğimiz hususlar. Mesela özellikle istihdamda ve siyasette kadınlar belli bir kademenin üzerine çıktıkça cam tavanlarla, görünmez engellerle karşılaşıyorlar. Avrupa Birliği bu durumdan rahatsızlık duyduğu için... Çünkü normalde Parlamentolar Arası Birliğin 2018 raporuna göre dünya genelinde mecliste kadın temsil oranı yüzde 23 ama bunu yüzde 61, yüzde 40'la bazı ülkeler -Ruanda gibi- yükseğe çekerken mesela 32 ülkede hep yüzde 10'un altında. Yani tamam, ortalamaya yakınız diyebiliriz ama yeterli değil. Ruanda mesela yüzde 61,3 şu anda. Cinsiyet kotası uygulanıyor. Seçim kanunlarımız cinsiyet kotası uygulanmaya çok uygun ama uygulanmıyor.

Yani bireysel tedbirlerden ziyade bu tarz tedbirlerle kadın-erkek eşitliğinin sağlanması noktasında özellikle eğitime değinmek istiyorum, eğitim ve istihdama değinmek istiyorum. 1997 yılında çok sevindirici bir kanunla özellikle beş yıldan sekiz yıla çıktı temel eğitim; artı, kadınların gelişiminde hatta toplumların girişiminde eğitimin bir çarpan etkisi var. "Baba Beni Okula Gönder." kampanyaları başlatıldı, kız çocuklarının okula gitme oranları artırıldı. Daha sonra 2012'de 4+4+4 sistemiyle, tamam, temel eğitim on iki yıla çıkartılacak diye sevindik ama normalde, uygulamada temel eğitim dört yıla indi. Şu anda okulu terk oranı yüzde 30-40'lara ulaşmış durumda. Kız çocukları 4'üncü sınıftan sonra artık okula gitmiyorlar yani OECD ülkeleri arasında okulu terk oranı en yüksek ülke Türkiye. Bu konuda acilen bir eylem planı gerçekleştirmemiz gerekiyor. Mesela okuma yazma bilmeyen -2016 verilerine göre- nüfus 2,5 milyon iken, bunun yüzde 84'ü kadın. Yani bunlar çok ciddi rakamlar.

Mesela, yine, erken yaşta evliliklerin de önlenmesi konusunda İstanbul Sözleşmesi'nde bir hüküm var, bu konuya da değinmek istiyorum. 2013 yılında Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği çıktı. Eskiden lisede evlenenlerin okulla ilişkisi kesiliyordu. Belki iyi niyetle çıkarılmıştır, büyük bir ihtimalle de iyi niyetli yani çocuklar okuldan uzaklaştırılmasınlar diye ama bu ne yazık ki erken yaşta evliliklerin önünü açtı. Çünkü normalde kanun gereği 18 yaşında erkek ve kız çocukları izin almadan, 17 yaşını dolduranlar yasal velilerinin izniyle, 16 yaşını dolduranlar da olağanüstü durumlarda hâkim kararıyla evlenebiliyorlardı. Özellikle son on yılda izinle, mahkeme kararıyla evlenen kız çocuklarının sayısı 500 bine ulaşmış yani bunlar çok ciddi rakamlar. Yine, eski Ceza Kanunu'nda -yani konuşurken bunları da konuşalım- mesela resmî nikâh olmadan müftülük nikâhı, imam nikâhı kıyıldığı takdirde özellikle çiftlere ve imama ceza veriliyordu. 2015'te Anayasa Mahkemesi bunu iptal etti. Bundan sonra tekrardan, erken yaşta evliliklerin sayısı çok arttı. Yani bu konuda mutlaka yeniden düzenleme yapılması, erken yaşta evliliklerin... Yani İstanbul Sözleşmesi'ne uygun hareket edilmek isteniyorsa bu tarz düzenlemelerin de yeniden gözden geçirilmesi gerekiyor.

Onun haricinde, istihdamda en son temel iş gücü göstergelerine göre erkek nüfus istihdam oranı yüzde 73,5; kadın istihdam oranı yüzde 34,9. Yani aslında kadın istihdamda fasit bir dairenin içine çekilmiş oluyor. Bir taraftan, eğitimden yoksun olduğu için erken yaşta evliliklere itiliyor, erken yaşta evliliklere itildiği için profesyonel iş hayatından uzak kalıyor. Bu sefer, çalışmak istediğinde de özellikle sigortasız, kayıt dışı işlerde çalışmak zorunda kalıyor. Kreş hizmeti olmadığından da sonunda kendisi de diyor ki kadının yeri evidir. Sonunda bu düşünceye kadın da geliyor. Mesela 0-5 yaş arasındaki çocukların kreş hizmeti çalışan kadın için çok büyük bir sorun. Özellikle kamuda her geçen gün kreş sayısı gitgide artıyor. Mesela İş Sağlığı Kanunu'na göre 150 işçi çalıştıran iş yerlerinde kreş açılması ya da bir kreşle anlaşma yapılması mecburiyken iş yerleri 150 kadın çalıştırmıyorlar. Aslında bunun 150 kadın yerine 150 çalışan olarak değiştirilmesi gerekiyor. O çocuklar o babaların da çocukları.

Yani bu tarz, mesela, onun haricinde cinsiyetçi yaklaşımlar, çocuk ve doğum sebebiyle dezavantajlı görülen kadınların cinsiyetleri sebebiyle istihdam edilmemesinin önünün kesilmesi için bu konuda kamusal teşvikler yapılabilir. İstihdamda kota uygulaması da yapılabilir. Mesela Almanya 2015 yılında özellikle büyük şirketlerin de cinsiyet kotası yüzde 23'te kaldığı için kadın temsili, cinsiyet kotası koymuş yüzde 30 ve o 107 şirkette 2017 yılında yapılan araştırmada yüzde 30 cinsiyet kotasına ulaşılmış. Mesela İskandinav ülkeleri her 2 erkeğe karşı 1 kadın alıyorlar. Tabii, bu herhangi bir kadın değil. Mesela bir mühendislik başvurusunda 2 kişi varsa, 1 kadın, 1 erkek, kadın yönünde değerlendirilmesi yani pozitif ayrımcılık uygulaması zaten eşitlik ilkesine aykırı değildir diye hem Anayasa'mızın 10'uncu maddesi hem İstanbul Sözleşmesi hem CEDAW Sözleşmesi, bunların hepsi bunları gerçekleştirmemize son derece uygun.

Son olarak da şunu söylemek istiyorum: Bizim özellikle istihdamda, eğitimde, toplumun her alanında eşitliği sağlayacak -yasal eşitlik demiyorum- fiili ve yasal eşitliği sağlayacak yasal mevzuatımız var. Lütfen bu yasal mevzuatımıza sahip çıkalım, fiili tedbirlerin getirilmesi için elimizden geleni yapalım. Yasal mevzuatımız var ama sadece bunu gerçekleştirecek güçlü bir siyasi irade ve kararlılık gerekiyor.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Sayın Başkanım, unuttuğum birkaç husus var, izin vererseniz, çok kısa, alanda şey olarak...

BAŞKAN – Şimdi Başkanımız bir söz istedi, önce kendisine söz vereyim, sonra size...

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Tabii, lütfen, ne demek... Ben hani kapayacak mısınız acaba diye endişe ettim.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Tekrar geldiğiniz için teşekkür ederim.

Hani karşılıklı hem fikirleri almış oluyoruz hem de hakikaten bu Komisyonun kurulmasında temel amaç, uygulamada ortaya çıkan sonuçlar çünkü 2014'te etkin uygulanmasına başlıyor, 2011'de imzalanıyor, yıl 2019. Ne olduğunu arazide tam anlamıyla görelim. Mademki kadınlarla ilgili bir sorun var, bütün partilerden burada temsiliyet var, bu noktada çalışmak üzere.

Şimdi, sizin de konuşmanızda söylediğiniz gibi, bunlar hemen olamıyor. Kısa, orta ve uzun vadeli olarak bakmak lazım ama olanlara da hani olmamış gibi de davranmamak lazım.

Şimdi, ortaokul seviyesindeki okuryazarlık ve eğitim oranı yüzde 99,8. Okuryazarlıkta Türkiye ilk defa yüzde 90'a... Hani bu bahsettiğiniz, işte, "Baba Beni Okula Gönder", işte "Anne-Kız Okulda" gibi kampanyalarla bunlar desteklendi. Diğer taraftan baktığımızda, akademisyenler oranında dünya ortalamasının üstündeyiz, yüzde 54'lerdeyiz. Bankacılıkta yine, keza buradayız. Siyasette yüzde 17'deyiz, yüzde 23 uluslararası ortak nokta. Şimdi, bazı ülkeleri gösterdiğimiz zaman savaştan dolayı "defacto" olarak sayıları artmış olabilir ama kadının etkin olarak siyasette var olmasının kotalarla

değil, kendi emeğiyle olması gerektiğini düşünüyorum. Neden? Çünkü Atatürk Meclise kadın vekilleri aldığı anda yüzde 4,5'tir ve oradaki kadınlar kadın partilerinden gelmemiş, mücadele etmemiştir, atanmış ve tanınmış kadınlar olarak geldikleri için de Mecliste ev içi rollerinin devamı olarak devam edip "Hadi birisine de sıranızı verin." dediğinde vermiştir, geçmiştir.

Şimdi, AK PARTİ kurulduğunda ben İstanbul Kadın Kolları Kurucu Başkanlığı yaptım 2001'de ve bana sorulan tek soru ilk başta şuydu: "Siyasete nereden bulaştın?" Şimdi, kadınlar, aileler, insanlar bu siyasetin içerisine giriyor ve bunun için siyasette genel başkanlık yapan, milletvekilliği yapan... Şu anda büyükşehir belediye başkanlarımız var, bunun örnekleri var, kadın kolları bu işin ekolüdür. Neredeyse buradaki arkadaşlarımızın çoğu kadın kollarından gelmedir. Neden bunları anlatıyorum? Çünkü siyasetin basamakları var. O basamakları sağlam adımlarla yürütörseniz ve bir noktaya geliörseniz "Hadi sen de kalk yerini başkasına ver." dedikleri zaman "Bir dakika, ne oluyoruz, sen de nereden geldin?" sorusunu soruyoruz tabii.

ANKARA BAROSU KADIN HAKLARI MERKEZİ BAŞKAN YARDIMCISI, TÜBAKKOM ÜYESİ AV. SİBEL KIZILKAYA İTKÜ - Yok, öyle bir şey demiyoruz.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Bu bir toplumsal aşılma, yani aşamalardan geçiyor. Diğer taraftan baktığımızda, şimdi, maalesef, bazı kanıksanmış, taassup içeren noktalarda, aslında ahlak insana verilmiş bir değerdir ve birey olarak öne çıkılmalıdır. Yani bizim dinimizde de "Ey insanlar" diye başlar, Veda Hutbesi'ne devam eder. Kadın ve erkek eşittir bu noktada ama bizim maalesef uygulamadaki, işte adını "töre cinayeti" koyuyoruz, işte, bilmem ne koyuyoruz, o koyuyoruz, bu koyuyoruz ama hem hukuk üzerine hem de toplumsal olarak olması gereken nokta, kadın ve erkeğin bu noktada... İlericilikte, gericilikte, işte modernitede, bütün bakış açılarının kadını merkezine alarak iki yüz yıldır tartıştığı bir konudur bu. Bu sadece kadına bahşedilmiş bir şey değildir. İnsanın ahlaklısından bahsedebiliriz ve maalesef bunda da işte biz uygulayıcıların yine kendisine has haffletici sebepler olarak ortaya koyduğu noktalarda sıkıntılar yaşıdık.

Şimdi, benim bir sorum da var size Sibel Hanım. Şimdi, bize diyorlar ki: "Siz aileyi mahvettiniz 6284'le. Ne yaptınız? İşte, insanlar evlenmekten korkuyor. Bir şey oluyor, kadının söylemine has bir şekilde gözaltına alınıyor, kadının ifadesi..."

BAŞKAN – Delil aranmaksızın...

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Koruyucu tedbirlerde.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Koruyucu tedbirler. "Adamı üç ay, altı ay evden uzaklaştırıyorsunuz, o mahallede alay konusu oluyor, geçinemiyor, sürünüyor, geliyor, intikamını alıyor, süre bittiği zaman da bunu şiddete dönüştürüyor." Şimdi, gerçekten bunlar toplumsal, sosyolojik temeller. Biz bunun önüne nasıl geçebiliriz? Mesela diyoruz ki şiddet uygulayana: "Git, tedavi ol." Ama mağdura bir psikolojik destek noktası açmamışız. Burada yine sanığa diyoruz ki: "Sana şiddetle ilgili hemen avukat atayacağız." Öbür tarafta mağdura, şiddet uygulanana "Evraklarını tamamla, onları yap, psikolojini yüksek tut, bu aşamaları geç ve tamamla." diyerek bir süreç geçmesini bekliyoruz. Dolayısıyla uygulamalarda sıkıntı var.

Şu evden uzaklaşmaların süresinin toplumsal bir baskı olarak azaltıldığını ve azaldığını görüyorum ama altı ay uzaklaştırıldığında veya üç ay uzaklaştığında vaka olay olarak çalışılmadığı için, aile mahkemelerinin yükünden dolayı tek bir şablon uygulandığı için de böyle üzücü sonuçlar çıkıyor. Belki burada neler yapabileceğimizi bize de bir ifade ederseniz ben de çok memnun olurum.

Tekrar teşekkür ediyoruz katılımınızdan, katkınızdan dolayı.

BAŞKAN – Başkanım, teşekkür ediyorum.

Buyurun, siz tekrar söz istemiştiniz.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – şimdi, Sayın Başkanım, güzel özetlediniz ama Sibel Hanımın dediği herhâlde -çok size cevap vermek gibi de istemiyorum ama- biz, tabii, yüzde 50, yüzde 50 paylaşalım istiyoruz kadınlar olarak, o yüzden.

CANAN KALSIN (İstanbul) – İnşallah. Hedef o.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Ama hani Meclise ilk girme, 1934-35 yıllarına baktığımız zaman, nüfus sayımında kadınların insan olarak sayılmadığı bir dönemden sonra Meclise o kadar sayıda kadının devrimlerden sonra girmesini çok büyük, önemli buluyoruz. Dolayısıyla giderek artması da önemli ama daha da artacak, hangi partiden olursak olalım. Mesela biz burada toplandık. Bugün hepimizin hedefi kadın, çocuk, şiddeti önlemek, aslında toplumdaki bütün şiddeti ortadan kaldırmak. O kadın bakış açısını yansıtabilmek. Biz becerebiliriz bunu.

CANAN KALSIN (İstanbul) – İnşallah.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Siz AK PARTİ’li olabilirsiniz, öteki MHP’li, öteki DSP’li, CHP’li ama odak noktamız bu olduğu zaman yani insan... Biz bu dünyada sevgiyle yaşamak istiyoruz, şiddet olmasın istiyoruz. Dolayısıyla bunu erkeklerden daha iyi becerebileceğimize aslında inanıyoruz.

CANAN KALSIN (İstanbul) – KEFEK’te erkek üyelerimiz de var.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Onları biraz önce biraz övdüm zaten. Dolayısıyla bu bakış açısında olduğumuz zaman çok iyi, olumlu şeyler yapabileceğiz. O yüzden üstüne basa basa diyoruz: Karşı karşıya değiliz. Yan yanayız. Belki zaman zaman ideolojilerimiz farklı, bakış açılarımız farklı ama odak noktasında buluşabiliriz.

BAŞKAN – İnşallah.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Bunu görüyoruz. Biz arkadaşlarla alanda çalıştığımız zaman görüyoruz. Bunu aslında toplumda vatandaşlar, hani başı açık, başı kapalı, moderni, modern olmayanı, bilmem... Bunu yapıyor vatandaş. şimdi, çok önemli... Sizin sorunuza cevap vereceğim ama hani, buradan, alandan geldim. Toplumdaki o kesimler o ilişkiyi o kadar güzel kurabiliyor ki bazen hayretle bakıyorsunuz. 2 arkadaş yürüyor, birisi, işte, öyle giyinmiş, birisi böyle giyinmiş. Normalde hani çatışmaları gerektiğini düşünüyorsunuz toplumumuzun bugün gelmiş olduğu hâl nedeniyle ama çok iyi arkadaşlar, anlaşabiliyorlar. Konuşmak, dokunmak, dolayısıyla bunu biz yapabilirsek bu toplantıların faydası o. Alanda zaten hiçbirimiz diyemeyiz ki “Başı kapalı bir kadın şiddet görmüyor, tecavüz görmüyor.” hepsini yaşadık. Öte yandan, ötekini de yaşadık, çok modern gözükene de aynı şekilde şiddete uğruyor, dolayısıyla aslında çıkış noktamız, hedefimiz...

CANAN KALSIN (İstanbul) – Maalesef dünyanın her yerinde böyle. Niyetimiz tabii ki hani yüzde 50’lerde olmak ama bu havuzlardan gelmeli, söylemek istediğimiz o.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Tabii tabii, o konuda tartışılır. Mesela ben kadın kollarına karşıyım siyasi partilerde o da ayrı, çiçek böcek bizi o tarafa atıyor.

BAŞKAN – Toparlayabilirsek.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Bir sorum vardı.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Onu söyleyeceğim. Yalnız özellikle tutuklama tedbirlerine de mahkemelerin sıkça başvurmasının da caydırıcılıkta olumsuz bir etki yarattığını söyleyeyim. Yine, mahkemeler, hâkimler sürekli bu kadın cinayetleri veya kadına karşı şiddet olayında alt sınırdan uzaklaşmama gibi bir tutum içerisinde oluyorlar, direnmiyorlar onlarda. Bunun da olumsuz bir sonuç yarattığını söylemek isterim.

Bir de alana baktığımız zaman Aile, Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı aslında hani olay olduktan sonra hemen işin içine giren asıl kurum aslında orası ama alanda hemen kimle karşılaşıyor kadın?

CANAN KALSIN (İstanbul) – Kolluk kuvvetleri. Orada sıkıntı var.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Ondan sonra ya İçişleri Bakanlığı ya Adalet Bakanlığına daha çok temas oluyor. Burada bir yanlışlık var. Bu yanlışlığı da düzeltecek bir mekanizmanın oluşmasının önemli olduğunu söylemek istiyorum.

Şimdi, aslında ben az önce dedim, barolar hani sosyal birtakım mahalle baskıları ama tahmin ediyorum... Sizler de bunu çok iyi özetlediniz, hani böyle bir yasayı çıkardınız, alın toplum ne hâle geldi gibi oluyor. Bu baskıyı siz de yoğun bir şekilde hissediyorsunuz. Biz de böyle yüreğimiz ağızımızda size bakıyoruz aslında, aman bu baskılara yenilmeyin diye. Çünkü bu, toplumun hani zihniyetini düzeltmeye çalışırken o zincirleri kırmak isteyenlerin yararlanmak istediği alan. Bu, böyle değil. Elbette alanda çalışanlar olarak şunu da kabul ediyorum, kolay bir şey değil. Özellikle bizim toplumda söze göre değerlendirme yapmak, yani hepimiz biliyoruz, beyan esasına göre hareket etmek. Birçok Avrupa ülkesinde beyan esas ama Türkiye'ye geldiğimiz zaman bu beyanların nasıl kolaylıkla yönlenebileceğini tahmin ediyoruz. O yüzden özellikle önlemede değil de koruyucu tedbirlerde kadın beyanını esas alan şeylerin hani delilsiz verilmesinin zaman zaman kötüye kullanıldığını da biliyoruz, bazen bizi de rahatsız ediyor bu olay. Ama, bu şimdi 100 tane şeyin içerisinde 2 tane kötüye kullanma varsa bu 98'i feda edemeyiz, geri atmamamız lazım bu konuda, bizim sağlam durmamız lazım. Evet, aslında, genelde bizde şiddet mağduru, hakarete uğrayan... Kurumlarda bile öyledir, yani şikâyet eder birisi, ikisini birden mesela oraya buraya sürerler, gönderirler. Hâlbuki birinin ceza alması... Şimdi, burada da genelde bizim mağdurlar aslında bu olaylarda da yer... Şiddeti uyguluyorlarsa ona ne yapıyoruz, hadi sığınmaevine git, gerekirse ilini değiştir, gerekirse yüzünü değiştir, kimliğini değiştir. Çok kolay değil, hukuki süreçte gerçekten alanda bu konularda da... Yani geliyor Trabzon Sığınmaevi'nde, kendisi Van'da, diyelim ki bir taşınmazı var, satmak zorunda, buradan avukat olsa olmuyor yani gerçekten sor. Dolayısıyla, genelde hep şiddet mağdurları ikinci kere, üçüncü kere, dördüncü kere mağdur oluyor bu bizim adalet mekanizmamız içerisinde izlenen yöntemlerle. Belki eline geçen tek olumlu şey, bu evden uzaklaştırma kararı. Bu da çok kolay uygulanmıyor, öyle hani kâğıt üzerinde hâkim veriyor da aman Allah, hemen o erkek evden uzaklaşıyor, kadın da ne güzel hayatını o evin içerisinde... Değil, zaten İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmayan yanlarından da biri. Uzaklaştırma kararı veriliyor ama elektrik parasını, su parasını kim ödeyecek? Çünkü nafaka kararı verilmiyor. Bunlarda hâlâ mahkemeler bilinçli değil, direnç gösteriyorlar. Dolayısıyla, elbette ki bu kararın verilmesinin bir amacı da erkeği bir daha şiddet uygulamaktan alıkoymak. O yüzden eğer gerekiyorsa, toplum önünde küçük düşüyorsa buyursun biraz küçük düşsün yani. Şimdi orada, erkekten yana veya şiddet uygulayandan yana tutum alamayız çünkü o caydırıcı bir etki yaratacak ki sadece cezaların tek başına caydırıcı etkisinin olmadığını hepimiz biliyoruz, veriler var. Dolayısıyla, toplumsal baskının bu yönde, erkek üzerinde ya da şiddet uygulayan üzerinde baskısının olması işin doğası gereği olması gereken bir şey. O yüzden, bu baskılara... "Bu yüzden kadın cinayetleri arttı." çok çok acımasız bir kanı. Dolayısıyla, bu yüzden artmıyor; artmasının nedeni, kadının eğitim seviyesi arttıkça, ekonomik girdisi arttıkça daha bağımsız hâle geliyor. Biz, kadın birey olsun diye uğraşıyoruz zaten. Dolayısıyla, o geldikçe, erkek egemen toplumda eşya olarak gördüğü kadının artık eşyası olmadığını görüyor. Yani

kadın hiçbir zaman... Boşanıyor, yine öldürülüyor. Yani hangi hukuki ilişki içerisinde bunu şimdi... “Biz, işte rezil oldu diyemeyeceğiz.” Boşanmış, seninle bir alakası yok, yine öldürüyor. Nişanlı oluyor, ayrılıyor, yine öldürülüyor. Kardeşini öldürüyor.

BAŞKAN – Sayın Başkanım, toparlayabilir miyiz. Başka söz almak isteyen arkadaşlarımız da vardır.

CANAN KALSIN (İstanbul) – Açıklama gelsin diye sordum.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Tamam. Dolayısıyla burada az önce de söyledim.

BAŞKAN – Aslında her iki taraf da bayan.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Yüreğimiz ağzımızda sizin dik durmanızı bekliyoruz.

BAŞKAN – Şimdi Başkanımız da ifade ettiler, sizinle aynı fikirdeler yani onu ikna etmek değil...

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Tabii, tabii, yok yok, ben zaten ondan destek istiyor bizden gibi algıladığım için özellikle... Aman, lütfen o konuda taviz vermeyelim.

BAŞKAN – Yok yok, taviz vermek için konuşulmuyor bunlar.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Yok, onun için değil, baskı olduğunu...

CANAN KALSIN (İstanbul) – Toplumsal olarak yaymaya çalıştıkları bu. Çünkü 6284 tartışmalı hâle gelirse, çıkış noktası yoksa, her kadın kaderine razı olacak anlamını da içerecek, o noktada soruyorum sizlere.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen?

Biraz kısa tutarsak, toplantımız biraz uzadı, malum, biliyorsunuz Genel Kurul devam ediyor.

Buyurun.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Sıkıntı yok.

Ya, aslında zaten arkadaşlarımız çok güzel anlattılar, pratiğin içinden gelince de bu kadar ayrıntı da verilebiliyor zaten. Gerçekten çok teşekkür ediyorum her ikisine de.

Aslında bir bütün olarak erkek egemen sistemin bir sonucu olarak olduğunu da söylediler. Yani parçalı gibi gözüken her bir noktanın aslında kendisinde erkek egemenliğinin yansımalarını görüyoruz. Yani, karakola gittiğinizde de aynı erkek kafayı görüyorsunuz, mahkemelere gittiğinizde de aynı şeyleri görüyorsunuz, mülki amirlere gittiğinde de aynı şey... Sürekli bir var olan yasayı da geri itmeye, uygulamamaya çalışan, o erkek aklını sürekli pratiğe sürmeye çalışan aslında toplam bir yaklaşım var. Medyasıyla da bunu yapıyor, işte basınıyla da bunu yapıyor, okullardaki cinsiyetçi eğitimle de bunu yapıyor. Dediğiniz çok doğru, bir parçasından aldığımızda yetmiyor aslında çünkü bütünlüklü bir yaklaşım var. Yani 20 yaşında işte meslek edinene kadar o kafayla eğitilmiş bir kişiyi gelip 25’inden sonra değiştirmeye çalışmak gerçekten çok zor bir olay ve üstelik de çıkarı erkek olmanın avantajlarını yaşayan bir erkeği dönüştürmek de çok daha zor. O yüzden gerçekten bütünlüklü bir politik hat gerekiyor erkek egemen sistemle uğraşmak istiyorsak. Tabii ki sadece biz de değil, tüm dünyada erkek egemen sistem var, bu farklı farklı seviyelerde yaşanıyor. Kadınların mücadelesi, feministlerin mücadelesi geriletmış; bazılarında kadın kazanımları çok daha yüksek, bazılarında daha düşük seviyelerde ama bir bütün olarak erkek egemenliğiyle mücadele ediyoruz aslında. Çok haklısınız, o yüzden de bütünlüklü bir politika gerekiyor bana kalırsa da.

Hani çok ayrıntılarını da anlattınız, belki birkaç şeyi muhtemelen zamanınız olmadığı için söyleyememişsinizdir ama ben birkaç şey konusunda da ekleme yapmak istiyorum. Mesela, sığınmacı ve mülteciler konusunda çok ciddi sorunlar yaşanıyor. Tercüman olmaması, ana dilinde hizmet verilememesi, kadınların bu ülkede nasıl yaşanılır onu bile bilemiyor olmasından kaynaklı en zor durumda kalanlardan bazıları da onlar. Mesela LGBT+ bireyleri açısından çok büyük sıkıntı var. Açıkça bir tanımlama olmadığı için, yasal düzenleme olmadığı için, onlara yönelik şiddetin aslında bir ayrımcılık türü olduğu, nefret cinayeti olduğu tanımlaması yapılmadığı için mesela onlarla ilgili meselede yine boşluk yaşanıyor ve çok ciddi geçenlerde yine bir şey olmuştu, vahşi yöntemlerle öldürülüyorlar. Yani nefret cinayeti boyutunda bir şeyden bahsediyoruz. Yine, elektronik kelepçe uygulaması var, hani aslında tam da söylediğiniz, kadını hep yaşam alanlarından çıkarmak zorunda kalıyoruz meselesi var ya. Hani sığınmaevleri çoğalmalı, artmalı, kesin ama başka türlü çözüm üretemediğimiz için oluyor. Erkek normal yaşamına devam ederken kadın uzaklaşmak zorunda kalıyor.

Elektronik kelepçe meselesi belki biraz daha yaygınlaşmalı ve oradan bir denetim kurulabilmeli.

Cezai yaptırımlar... Şu mesele var: Evet, topyekûn bir mücadele ama eğer görevini yapmıyorsa bir kolluk görevlisi ya da bir memur, buna cezai yaptırım uygulanması lazım. Yani bir kadın gittiğinde uzlaştırmaya çalışıp “Kocandır, sever de döver de.” “Ya, olsun, bir şey olmaz...” Hatta şu çok fazla oluyor, diyor ki: “Bir sonuç alamazsın, yıllarca uğraşırsın, bak bu adam gelir, seni iyice döver. Sen vazgeç, ben seni götüreyim, iki tane de laf söyleyeyim, korkuturum gözünü.” diyor ve kadını eve gönderiyor. Şimdi, mesela bunu yapana bir cezai müeyyide olmak zorunda yasayı uygulamadığı için. Eğer bunu yapabilirsek belki biraz daha bu konuda dikkatli olmaya çalışabilirler diye düşünüyorum.

Demin anlattıklarınız içerisinde şu çok önemli; ekonomik kısmı sürekli boşa kalıyor. Yani kadının gideceği bir ev yoksa, barınma hakkı sağlanamıyorsa... Mesela nafaka kararları verilmiyor tedbirlerle beraber. En çok sorun yaşadığımız şeylerden bir tanesi bu. Nafakanın tahsilinin mümkün olmaması durumu var verilse bile, bu da çok ciddi bir sorun.

Aslında yasada tazminat var, o tazminata ilişkin hiçbir hukuki işlem yok şimdiye kadar. Yine, mülki amirlerin maddi destek sunması meselesi var, buna dair hiçbir pratik yok. Aslında, mülki amir kısmı zaten neredeyse yok. Yani karakol ve adliyeyle giden gelen bir süreçten bahsediyoruz. Mesela bu alan hiç uygulanmayan bir alan. Oysa, gerçekten -dediğiniz gibi- kadının parası yoksa nasıl yapacak bütün bunları, nasıl yaşayacak? Genelde çocuklarıyla birlikte zaten, kadınlar çocuklarını bırakmıyor vesaire. Buradan da bir bakmak gerekiyor.

Adli müzaheret çok zor aldığımız bir karar. Genelde kadınlar, işte, demin anlattığınız gibi evrakları istiyor. Benim bir dosyamdan örnek vereyim. Kadın şiddete maruz kalmıştı, sığınma evinde, özel bir hastaneye yerleştirilmişti çünkü engelliymiş ve engelli bakımının verilebildiği bir yere yerleştirilmişti. Adli müzaheret talep etmiştik, “Adresinde mali durum araştırması istiyorum.” dedi. Peki, ben adresini nasıl vereyim? Israrla adres istedi mali durum araştırması için, adli müzaheret talebinden vazgeçtik mecburen çünkü adresini veremeyiz. Adam zaten bulmaya çalışıyor bu arada. Bunun gibi adli müzaherette de çok ciddi sıkıntı yaşıyorlar. Gerçekten kadınların bazen yol parası yani 3 lirası, 5 lirası olmuyor, birçok müvekkilimin adreslerine ben gitmişimdir gelemeyecekleri için. Yani bu kadar bir durumda siz kalkıyorsunuz boşanma davasının masraflarını istiyorsunuz mesela, olacak iş değil.

Diğer bir mesele -aslında biraz önce konuştuk- hâkimlerin ya da psikologların... Mesele evli, çocuklu olması meselesi değil bence, erkek egemen kafadan ne kadar uzaklaşmış olduğu meselesi, bu konuda ne kadar deneyimli olduğu meselesi, yaklaşım meselesi bu aslında. Hani bana kalırsa asıl olarak kadınların olması gerekir çünkü kadınlar kadınların ne yaşadığını iyi anlar. Bir sokakta nasıl

tedirgin yürüdüğümü bir kadın benim gibi anlayabilir ama bir erkek anlayamaz. O yüzden kadınlardan ve deneyimli kadınlardan, bu konuda bakış açısı da değişmiş kadınlardan oluşmalı diye düşünüyorum hem psikologlar hem de hâkimler açısından.

Engelli kadınlar meselesi çok önemli. Yine, en çok sıkıntı yaşayanlardan bir tanesi bu. Uzlaşma, ara buluculuk meselesine kesinlikle katılıyorum, asla kabul edilebilir bir şey değil çünkü bizde rıza hep tehditle olur. Demin örnek verdim, dava dört beş yıl sürünce, kadın “Tamam, bütün haklardan vazgeçeyim, ne yapayım?” diyor.

BAŞKAN – Vekilim, tekrara girmezseniz, aynı mevzulara girmezseniz, toparlarsanız iyi olur.

ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Tamam.

Birkaç tane not almıştım.

Müdahillik meselesinde, baroların -evet, kesinlikle haklısınız, ben de baro kadın hakları merkezinde çalışırken aynı sıkıntıyı yaşamıştım- ama aynı zamanda kadın örgütleri ve feminist örgütlerin, o alanda çalışan örgütlerin de müdahilliliğinin kabul edilmesi gerektiğini düşünüyorum. İkili bir durum var, genelde onlar da reddediliyor, dediğiniz gibi.

“İsrarlı takip ayrı düzenlenmeli.” demiştiniz, buna da kesinlikle katılıyorum.

Son olarak bir küçük şey, şiddet gören kadınların medyada yansıma biçimi. Orada herhâlde şöyle bir şey olsa gerek; kadının değil şiddeti gösteren erkeğin teşhir edilmesi. Bizde tersine dönüyor işler, kadın teşhir ediliyor, hayatı teşhir ediliyor, evi teşhir ediliyor ve kadın bir kez daha mağdur oluyor. Oysaki orada teşhir edilmesi gereken, fotoğraf konulacaksa kadının fotoğrafı değil erkeğin fotoğrafı olmalı diye düşünüyorum.

Zaten daha önce de Filiz Kerestecioğlu birtakım önerilerde bulunmuş çalışmasına ilişkin.

Aslında söylenecek çok şey var ama süre kısa olduğu için, arkadaşlar da çoğunu söylediği için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Şimdi, komisyon üyesisiniz, bundan sonraki süreçte mutlaka toplantılarımız devam edecek. Dolayısıyla, diğer konularda da fikriniz varsa yine beyan edersiniz.

Başka söz almak isteyen var mı? Yok.

Ben çok teşekkür ediyorum, çok değerli bilgiler verdiniz.

Tabii, yasal düzenleme yapıldıktan sonra uygulamada çıkan aksaklıklar ve sorunların tespiti gerçekten hayati ve önemli. Yasal boşluklar olan noktalar var, onların mutlaka tespit edilmesi ve gereken yasal düzenlemelerin yapılması önemli. Dolayısıyla, TÜBAKKOM olarak yaptığınız çalışma ve bize yaptığınız sunum çok hayatiydi, önemliydi. Tabii, bundan sonraki süreçte, biz, yargının diğer ayağı olan hâkimleri ve yargı mensuplarından birkaç kişiyi burada dinleyeceğiz inşallah, daha sonra sivil toplum kuruluşlarıyla bir görüşmemiz, bir toplantımız olacak, sonra da öğretim üyelerinden oluşan bir grubu dinleyeceğiz.

Tabii, her kesimden alacağımız bilgiler ve ona göre yapacağımız tespitler çok önemli, ona göre de bir rapor hazırlayacağız, hazırladığımız raporu mutlaka ilgili birimlerle, bakanlıklarla paylaşacağız ve ona göre adımlar atılacaktır.

Tabii, hepimizin hedefi aynı. Burada çoğumuz bayan, katılım gösteren erkek vekillerimiz de mutlaka bu konuda ciddi hassasiyetleri olduğu için buradalar.

Tabii, kadın olsun erkek olsun şiddete müsamaha göstermek mümkün değil günümüzde. Şiddet gören kadın olsun, erkek olsun veya çocuk olsun hiç önemli değil, bir insana yapılan şiddetin önünü her ne şekilde olursa olsun almak ve gerekli her noktada devletin bütün kurumlarıyla müdahil olmak ve çözmek hepimizin hayati görevi ve bugün, burada bu nedenle bir araya geldik.

Tabii, İstanbul Sözleşmesi'ne imza atan bir ülke olarak, ayrıca gerekli yasal düzenlemeleri yapmış ve bu konuda ciddi irade ortaya koymuş bir ülke olarak Türkiye ve Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında buradaki vekiller aksayan noktaların çözümü noktasında bir irade ortaya koymak için buradayız ve bu işin takipçisi olacağız inşallah, süreç içerisinde sorunların çözümü noktasında.

Ben de çok teşekkür ediyorum TÜBAKKOM üyelerine ve Trabzon Barosu Başkanına ve sizlere. Ayrıca, tebrik ediyorum bir ilin baro başkanı olarak.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Sağ olun.

6 kadın baro başkanınız; Kocaeli, Kırıkkale, Düzce, Sinop ve Kırşehir.

Sayın Başkanım, biz çok teşekkür ediyoruz davet ettiniz, dinlediniz, bizi de çalıştırmış oldunuz bu sürede.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Ayrıca, Başkanım, diğer barolardan gelecek olan yazılar... Mesela ben Kocaeli Barosuyla görüştüm, "Süre çok kısaydı, yetiştiremedik ama göndereceğiz." dediler.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Ben de onu soracaktım, ne kadar çalışma süreniz? Yani biz de belki tekrar bir revize edelim, daha düzgün bir rapor sunalım çünkü süre kısa olunca, biz, böyle...

BAŞKAN – Şimdi, Başkanım, muhtemelen seçimden sonra da birkaç ay devam edecek çalışmalarımız. Meclisin tatilde olduğu süreç içerisinde zaten çalışmıyoruz, muhtemelen önümüzdeki hafta yetiştirebilirsek bir toplantı daha yapacağız, daha sonra tatile gireceğiz biz de.

Dolayısıyla, süremiz uzun.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Çok iyi.

BAŞKAN – Eğer bu süreç içerisinde katkıda bulunmak isterseniz, yeni tespitleriniz olursa...

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Evet, sevinirim.

BAŞKAN – ...diğer barolardan gelecek farklı olaylar varsa onları bize rapor eder ve gönderirseniz mutlaka değerlendiririz. Dolayısıyla, bu süreç içerisinde belki yine tekrar görüşürüz.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Peki.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, önümüzdeki hafta için toplantı yapabilirsek, bir hazırlık yapabilirsek, haftaya çarşamba günü...

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Meclis Başkanı seçimi olacak, bir sonraki haftaya rahat bir şekilde de olabilir.

BAŞKAN – Onun duyurusunu yaparız, sizlerle paylaşıyoruz, biz kendi içimizde bir değerlendirme yapalım. Bir sonraki toplantıya da yargı mensupları, hâkimlerden veya Yargıtay üyesi birkaç hâkimi burada konuşturmak istiyoruz çünkü onların da tespitleri çok hayati ve önemli.

TÜLAY KAYNARCA (İstanbul) – Hukuk Dairesi Başkanını çağırabilir miyiz?

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUİÇMEZ – Çağırabilirseniz hep kadın aleyhinde konuşacaktır, bence onu çağırmayın.

Mesela, birikmiş nafaka var zaten bizim yasamızda. Birikmiş, toplu nafaka verip irtibatı kesebiliyoruz, onu da gündeme ikide bir getiriyor. O yüzden, biraz kadın bakış açısına sahip Yargıtay üyeleri... Çok seviyoruz, sağ olsun, beraber yapıyoruz ama onun biraz bakış açısı daha değişik. Belki siz de değişik bakış açısı istersiniz.

BAŞKAN – Biz değerlendireceğiz ona göre... Ama mutlaka hâkimleri dinlememiz lazım. Bakın, bugün yargı ayağı çok önemliydi, baroların tespiti çok hayatiydi; aynı şey hâkimlerin de... Bizzat yasayı onlar uyguluyor çünkü. Onların tespitleri de çok önemli olacak. Daha sonraki süreçte toplantılarımız devam edecek inşallah.

Hepinize çok teşekkür ediyorum.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Sizler de bizler için çok önemlisiniz.

BAŞKAN – Sağ olun. Çok teşekkürler.

TÜBAKKOM DÖNEM SÖZCÜSÜ, TRABZON BAROSU BAŞKANI AV. SİBEL SUIÇMEZ – Yani bu yansıma sağlanmadığı müddetçe bizim alanda çalışmamız çok önemli değil ama siz, özellikle yasama görevini yapan kadın vekiller ve kadın bakış açısına sahip erkek vekiller olarak bizim için çok önemlisiniz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum.

Hepinize teşekkür ediyorum.

Kapanma Saati: 16.22

